

UREDNIKOVA NOTICA

Editor's note

Spodobi se, da urednik naredi rezime po končanem letniku. Dovolite mi, da začnem s številčnimi primerjavami, tako nekako, kot če bi ponosno meril odraščajočega otroka in potegnil črto pri doseženi višini. Objavili smo 16 člankov in 114otic iz 6 držav. Poleg tega še 3 povzetke diplomskih nalog in doktoratov, 5 opisov novih knjig in 1 prispevek za rubriko forum. V tej številki objavljamo tudi spisek recenzentov, ki so kot vedno odločilno pripomogli h kvaliteti tekstov. Z obsegom in teksti sem zadovoljen, vendar s pripombo, da se da narediti vedno bolje in več.

Rad bi opozoril na eno od lastnosti objavljenih tekstov. Vsebini sem dajal prednost pred formo in najbolj se razveselim tehtno napisanih člankov in ostalih prispevkov, ki odstrejo novo tančico skrivnosti iz življenja ptic. Kot urednika me ne sme zanimati, kakšne odzive bo sprožil članek in seveda po tej plati ne vplivati na avtorja. Sam sicer počnem celo nasprotno, s čimer mislim na spodbujanje avtorjev, naj objavijo svoje poglede na kakšno problematiko ali napišejo polemične tekste. Kot sva debatirala z enim od članov uredniškega odbora, nihče od nas ni popolnoma objektivni in je zato nujno soočiti različne poglede.

Nova številka sicer prinaša kar nekaj svežega vetra. Upam, da boste tako uživali pri branju člankov, kot sem jaz pri urejanju. Roko na srce je to včasih naporen posel, saj mora tekst iti čez najmanj deset osnovnih faz, preden ga uvrstimo v revijo. Včasih pa še več, če se kaj zatakne. Vsak takšen proces je dvosmeren in seveda sem se tudi sam pri tem kar precej naučil. Teoretično teksti v končni obliki ne bi več smeli imeti napak in bi morali posredovati pomembna nova sporočila. V zadnji, 10. fazi, se temu sicer zadovoljivo približamo, a nikoli dosežemo, kar je večna uredniška bolečina.

Z naslednjim letnikom bomo morda prenovili nekatere rubrike in dodali nove. Morda sem dodal zato, ker seveda o tem ne bom presojal sam ampak se bom naslanjal na mnenje uredniškega odbora in še koga izven njega. Rubrika »Iz ornitološke beležnice« je denimo postala izjemno heterogena in v njej objavljamo prispevke, ki so že skoraj pravi članki, z mnogimi citati in zanimivimi hipotezami, po drugi strani pa tudi kratke notice, denimo ornitologov začetnikov, katerih objava je sicer izjemno pomembna a ima bolj vzgojni značaj kot kaj drugega.

Mimogrede, ilustracije na naslovnica so imele rdečo nit »ptice pevke jugovzhodne Evrope«, kot običajno pa so delo Jurija Mikuletiča. Po mojem mnenju in glede na odzive, ki jih dobivam, je delo znova opravil odlično.

PRIMOŽ KMECL

GNEZDITVENA RAZŠIRJENOST IN VELIKOST POPULACIJE KOSCA *Crex crex* V SLOVENIJI LETA 2004

Breeding distribution and population size of Corncrake *Crex crex* in Slovenia in 2004

LUKA BOŽIČ

DOPPS – BirdLife Slovenia, Kamenškova ulica 18, SI–2000 Maribor, Slovenija, e-mail: luka.bozic@dopps–drustvo.si

Kongres ornitologov Slovenije ob 25. obletnici DOPPS

Slovene Ornithologists' Congress at the 25th anniversary of DOPPS – BirdLife Slovenia

Leta 2004 je bil v Sloveniji opravljen tretji popis kosca *Crex crex*, ki je zajel celotno ozemlje države. 96 prostovoljnih popisovalcev je po standardni metodi štetja v 162 nočnih terenskih obhodih preštelo 391 pojočih samcev. To je 15,7 % manj koscev kot v popisu v letih 1992 – 93 in 30,6% manj kot leta 1999. 341 koscev je bilo prešteti na osmih najpomembnejših območjih, preostalih 50 pa na 21 manjših lokalitetah. Kosci so bili zabeleženi v vseh makroregijah Slovenije, skupaj v 33 kvadratih UTM (10 x 10 km). Največ koscev (240) je bilo prešteti v dinarskem in alpskem svetu (110). Avtor članka domneva, da je manjše število prešteti koscev posledica dejanskega upada populacije v letih 1999 – 2004. Največji upad v primerjavi s popisom leta 1999 je bil zabeležen na Ljubljanskem barju (osrednja Slovenija), kjer se je število koscev zmanjšalo kar za 56,3%. Veliki upad populacije kosca v Sloveniji je v največji meri posledica manjšega števila koscev na Ljubljanskem barju. Edino pomembnejše območje, kjer lahko z veliko verjetnostjo govorimo o povečevanju številčnosti, je Breginjski Stol (Julijske Alpe, SZ Slovenija). Upad slovenske populacije kosca se kaže tudi v manjšem številu lokalitet s potencialno primernim habitatom z zabeleženimi kosci, čeprav je bilo skupno število pregledanih lokalitet v primerjavi s prejšnjima popisoma skoraj enkrat večje. Obeti za dolgoročno ohranitev pomembne populacije kosca v Sloveniji niso dobri. Edina možnost za povečanje populacije kosca v Sloveniji je uvedba ustreznih naravovarstvenih ukrepov na najpomembnejših območjih, predvsem na Ljubljanskem barju.

Ključne besede: kosec, *Crex crex*, popis, populacija, upad, Slovenija

Key words: Corncrake, *Crex crex*, census, population, decline, Slovenia

1. Uvod

Pred letom 1992 smo imeli o pojavljanju kosca *Crex crex* v Sloveniji le posamezne, naključno zbrane podatke (npr. GEISTER 1985). Prvi organizirani popis kosca na celotnem ozemlju Slovenije je bil opravljen v letih 1992 in 1993 (TRONTELJ 1995). Povod za popis je bila uvistitev kosca med globalno ogrožene vrste (COLLAR & ANDREW 1989, GRIMMET & JONES 1991) in posledično povečana pozornost vrsti s strani varstvenih ornitologov. Rezultati vseslovenskega popisa kosca v letih 1992 – 93 so dali prvo s kvantitativnimi podatki podkrepjeno oceno velikosti populacije, ki je zamenjala dotedanjih pavšalno

ocenjenih 200 – 300 koscev (TUCKER & HEATH 1994, GEISTER 1995). Hkrati smo dobili natančnejši vpogled v razširjenost kosca. Že takrat se je pokazalo, kje so najpomembnejša območja za kosca pri nas (TRONTELJ 1995). Leta 1996 je bil izdelan Evropski akcijski načrt za kosca, ki je priporočal, da se nacionalni popisi kosca opravijo po standardni metodi v vseh evropskih državah (CROCKFORD *et al.* 1996). Drugi vseslovenski popis kosca je bil opravljen leta 1999, populacija pa na podlagi primerjave rezultatov obeh popisov ocenjena kot srednjeročno stabilna, a z velikimi lokalnimi nihanjem (TRONTELJ 2001). Podatki popisa iz leta 1999 so bili osnova za opredelitev osmih mednarodno pomembnih območij (IBA), kjer je bil kosec kvalifikacijska vrsta za

določitev meja območij (POLAK 2000, BOŽIČ 2003). Vseh osem najpomembnejših območij za kosca je kasneje dobilo status posebnih območij varstva (SPA), ki so del mreže posebnih varstvenih območij Natura 2000 (URADNI LIST RS, št. 49/04). Obdobje med obema popisoma v Sloveniji je prineslo popolnoma nove poglede na globalno populacijo kosca, ki jo po najnovjših podatkih ocenjujejo na 1,7 – 3 milijone pojočih samcev (BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004). Več kot polovica globalne populacije kosca živi v evropskem delu Rusije (MISCHENKO & SUKHANOVA 1999). Na podlagi novih podatkov o številčnosti in oceni trenda populacije v naslednjem desetletju kosec ne izpolnjuje več kriterijev za uvrstitev med globalno ogrožene vrste in je bil nedavno premeščen v kategorijo »blizu ogroženosti« (Near-Threatened) vrst (BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004). Kljub temu je kosec, sodeč po novem evropskem akcijskem načrtu (KOFFIJBERG & SCHÄFFER, v pripravi), ostal med prioritarnimi vrstami ptic za varstvo v Evropi. Novi evropski akcijski načrt priporoča za skupino držav, v kateri je tudi Slovenija, izvedbo nacionalnega popisa kosca na vsakih pet let. Ker je leta 2004 od zadnjega vseslovenskega popisa kosca minilo natanko pet let, smo v tem letu popis ponovili.

Namen prispevka je predstaviti rezultate nacionalnega popisa kosca v Sloveniji leta 2004 in jih primerjati z rezultati prejšnjih vseslovenskih popisov. Predstavljeni so tudi rezultati štetij kosca na nekaterih izmed najpomembnejših območij, opravljenih v letu 2002.

2. Metoda

Pri popisu kosca leta 2004 smo uporabili standardno metodo štetja (SCHÄFFER & MAMMEN 1999), zelo podobno tisti iz prejšnjih dveh vseslovenskih popisov (TRONTELJ 1995 & 2001). Popisna enota štetja je bil spontano pojoči samec. Popisovali smo med 15.5. in 30.6., izjemoma tudi kasneje, vselej v nočnem času, na vnaprej določenih območjih oziroma lokalitetah. Popise na osmih najpomembnejših območjih (območja Natura 2000, kjer je kosec kvalifikacijska vrsta) smo opravili med 15.5. in 15.6. S tem smo se poskušali izogniti obdobju, ko je večina travnikov že pokošenih. Ljubljansko barje je bilo v popisu razdeljeno na 42 popisnih ploskev, Cerknško jezero na 8, dolina Reke na 4, Nanoščica na 3, območje Breginjski Stol – Planja pa na 2 popisni ploskvi. Druga območja in lokalitete smo v celoti pregledali med enim terenskim obhodom. Kosce smo praviloma šteli med 23.00 in 3.00 h, pri večjih popisnih območjih in teže dostopnih lokalitetah pa ponekod med 22.00

in 4.00 h. Ob deževnem vremenu ali premočnem vetru nismo popisovali. Zaželeno je bilo, da se vsako območje oziroma lokaliteta obiše dvakrat in s tem poveča verjetnost registracije vseh koscev. Popisna navodila zaradi oddaljenosti in težavnega terena niso predvidevala ponovitve štetja na večini lokalitet v Julijskih Alpah in na Visokem Krasu. Nočni popis smo opravili med počasno hojo s pogostimi postanki po vnaprej načrtovani poti. Če koscev na nekem zanje potencialno primernem delu popisnega območja nismo slišali takoj, smo počakali 5 – 10 min in šele nato nadaljevali pot. Popisno območje smo pred štetjem po potrebi pregledali podnevi. Popisna pot je bila speljana tako, da se je vsakemu delu popisnega območja, kjer bi utegnili bivati kosci, približala najmanj na 300 metrov. Položaj vsakega registriranega pojočega samca kosca smo vrisali na karto. Pri štetjih na najpomembnejših območjih smo kosce vrisovali na karte merila 1:25.000 oziroma na ortofoto posnetke, tiskane v merilih 1:5.000 – 1:15.000. Na drugih lokalitetah z manjšim številom koscev smo uporabljali karte iz Atlasa Slovenije merila 1:50.000.

Pri regionalni razdelitvi Slovenije in poimenovanju regij v članku sledim regionalizaciji po PERKU & OROŽEN ADAMIČU (1999). Območja Natura 2000, kjer je kosec kvalifikacijska vrsta, imenujem »najpomembnejša območja za kosca«, druge manjše v popisu obiskane lokalitete pa »lokalitete«.

3. Rezultati

3.1. Popisana območja in lokalitete

V nacionalnem popisu kosca leta 2004 smo poleg osmih najpomembnejših območij za kosca v Sloveniji sistematično pregledali 51 lokalitet, kjer je bil v letih po prvem popisu kosec ugotovljen vsaj enkrat. Poleg teh smo v popisu načrtno pregledali dodatnih 23 lokalitet s potencialno primernim koščevim habitatom in zbrali ključne podatke s petih lokalitet. V popisu leta 2004 niso bile pregledane naslednje lokalitete, kjer je bil kosec ugotovljen vsaj enkrat v obdobju 1992 – 2003: Lisec, Ravnik, Razdrto, Dol pri Ljubljani, Log pri Sevnici, Obrh in Studena pri Kostanjevici ob Krki ter Kuršinci. Štetje na Cerknškem jezeru je potekalo v okviru akcije »Crex Night«, ki jo je tako kot vsako leto organizirala Notranjska sekcija DOPPS.

Štiri izmed najpomembnejših območij za kosca so bila v popisu v celoti pregledana dvakrat (Ljubljansko barje, Cerknško jezero, Porečje Nanoščice in Snežnik-Pivka), preostala štiri pa enkrat (Planinsko polje, Breginjski Stol – Planja, dolina Reke in Jovsi). Izmed skupno 79 pregledanih lokalitet jih je bilo 41 v času

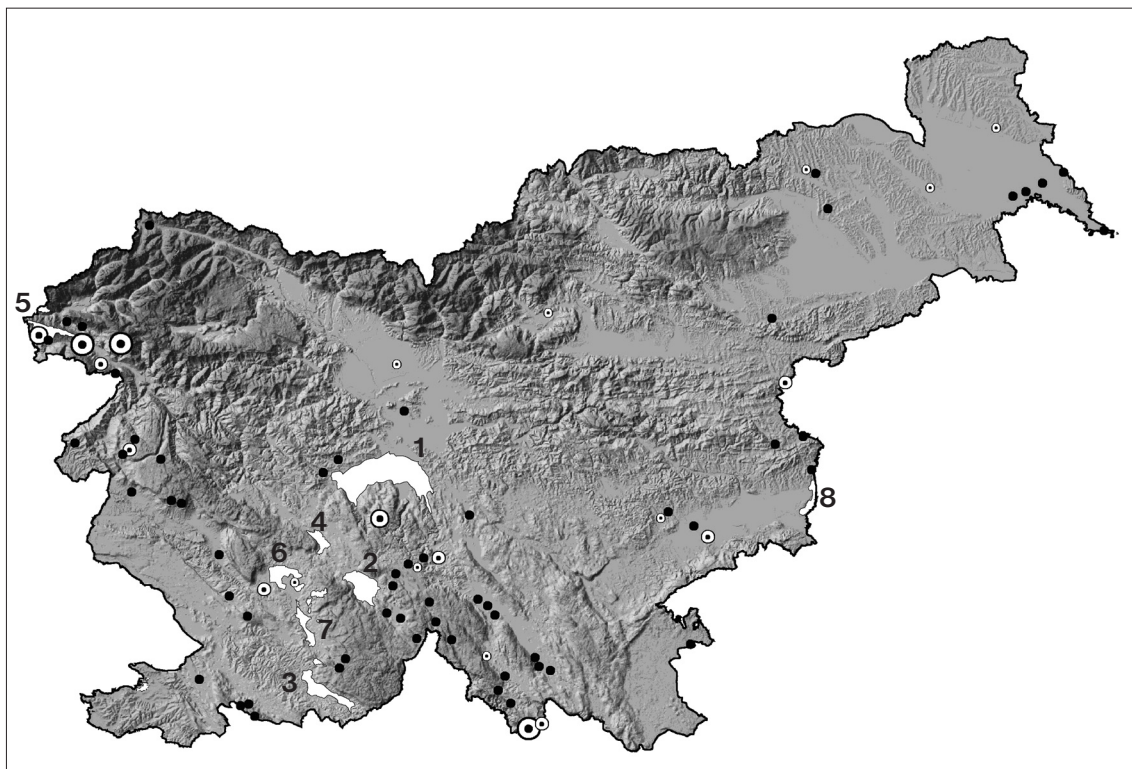
popisa obiskanih dvakrat, druge so bila pregledane enkrat. Med lokalitetami z ugotovljenimi kosci so bile le štiri obiskane samo enkrat. V popisu je bilo skupaj opravljenih 162 nočnih terenskih obhodov, dobra polovica vseh (82) na Ljubljanskem barju. V enem nočnem obhodu je bilo pregledanih 1–8 lokalitet. Na najpomembnejših območjih za kosca je bila v enem nočnem obhodu vselej pregledana le ena popisna ploskev oziroma eno območje v celoti.

Podatke v okviru popisa je prispevalo 96 popisovalcev. Največ popisovalcev, kar 36, je štelo na Ljubljanskem barju. Na Cerkniškem jezeru je pri štetju sodelovalo 29 popisovalcev. Štetje na drugih najpomembnejših območjih za kosca in vseh lokalitetah so opravili po

1–3 popisovalci na posamezno območje oziroma lokaliteto.

3.2. Število koscev

V popisu leta 2004 smo v Sloveniji prešteli 391 koscev. 341 ali 87,2% vseh koscev smo prešteli na osmih najpomembnejših območjih (tabela 1, slika 1), preostalih 50 koscev pa na 21 lokalitetah po vsej državi (tabela 2, slika 1). Kosce smo popisali v 33 kvadratih UTM (slika 2) v vseh makroregijah Slovenije (slika 3).

Slika 1: Osem najpomembnejših območij za kosca *Crex crex* v Sloveniji in druge pregledane lokalitete v letu 2004 (najpomembnejša območja so prikazana kot oštevilčene bele površine; 1 – Ljubljansko barje, 2 – Cerkljsko jezero, 3 – Dolina Reke, 4 – Planinsko polje, 5 – Breginjski Stol-Planja, 6 – Porečje Nanošćice, 7 – Snežnik-Pivka, 8 – Kozjansko-Jovski; ta območja imajo status Posebnih območij varstva – SPA, koscec pa je kvalifikacijska vrsta. Pregledane lokalitete so prikazane kot točke: črne točke ponazarjajo lokalitete brez koscev, bele točke pa lokalitete z odkritimi kosci. Velikost točke ustreza številu prešteti koscev (1, 2, 3 – 5, 6 – 8).

Figure 1: Eight most important areas for Corncrake *Crex crex* in Slovenia and other surveyed areas in the year 2004 (the areas are shown in white and numbered; 1 – Ljubljansko barje, 2 – Cerkljsko jezero, 3 – the Reka valley, 4 – Planinsko polje, 5 – Breginjski Stol-Planja, 6 – the Nanošćica catchment, 7 – Snežnik-Pivka, 8 – Kozjansko-Jovski; these are SPA areas and Corncrake serves as qualifying species). The surveyed localities are shown as circles, with black circles denoting sites where Corncrakes were absent, and white circles denoting sites occupied by Corncrake. Circle sizes indicate the numbers of counted Corncrakes (1, 2, 3 – 5, 6 – 8).

Tabela 1: Število prešteti pojočih samcev kosca *Crex crex* na osmih najpomembnejših območjih in sprememba številčnosti koscev na posameznem območju leta 2004 v primerjavi s popisoma v letih 1992 – 93 in 1999. Ta območja imajo status Posebnih območij varstva (SPA), kosca pa je kvalifikacijska vrsta. Vključeni so samo podatki iz let, ko so bila pregledana vsa ali večina območij.

Table 1: The number of singing Corncrakes *Crex crex* as counted in eight most important areas and change of numbers on these areas between 2004 and 1992 – 93 or 1999. These are Special Protected Areas and Corncrake is a qualifying species. Only data from those years are included when all or most of the areas were surveyed.

Območje / Area	1992-93 ¹	1999 ²	2002 ³	2004	Sprememba/ Change 1992/93 – 2004(%)	Sprememba/ Change 1999 – 2004(%)	Sprememba/ Change 2002 – 2004(%)
Ljubljansko barje	236	238	160	104	- 55,9	- 56,3	- 35,0
Cerkniško jezero	101	54	74	61	- 39,6	+ 13,0	- 17,6
Dolina Reke	30	61	no data	13	- 56,7	- 78,7	-
Planinsko polje	29	31	26	23	- 20,7	- 25,8	- 11,5
Breginjski Stol - Planja	14	41	44	88	+ 528,6	+ 114,6	+ 100,0
Porečje Nanoščice	12	30	17	22	+ 83,3	- 22,7	+ 29,4
Snežnik - Pivka	no data	16	14	10	-	- 37,5	- 28,6
Kozjansko-Jovski	6	27	14	20	+ 233,3	- 25,9	+ 42,9
Skupaj / Total	428	498	349	341	- 20,3	- 31,5	- 2,3
Delež / Proportion (%)	92,2	88,5	-	87,2			
Skupaj / Total - Slovenija	464	563	no data	391			

Opombe:

¹ TRONTELJ (1995)

² TRONTELJ (2001)

³ DOPPS, neobjavljeno

3.3. Primerjava s prejšnjimi popisi

V popisu leta 2004 smo v Sloveniji prešteli 15,7% manj koscev kot v popisu v letih 1992 – 93 (464) in 30,6% manj kot v popisu leta 1999 (563). Na najpomembnejših območjih je bilo leta 2004 20,3% manj koscev kot v letih 1992 – 93 (428) in 31,5% manj kot leta 1999 (498). Na najpomembnejših območjih je bilo koscev leta 2004 manj tudi v primerjavi z letom 2002 (349), in sicer za 2,3%. V popisih v letih 1992 – 93 in 1999 je bilo prav tako kot leta 2004 največ koscev prešteti na osmih najpomembnejših območjih (92,2 oziroma 88,5% vseh koscev). Med najpomembnejšimi območji za kosca je opazno predvsem manjše število koscev na Ljubljanskem barju in porast števila na Breginjskem stolu (tabela 1). Kosci so bili le na štirih lokalitetah ugotovljeni v vseh treh nacionalnih popisih (tabela 2). Devet lokalitet, na katerih so bili v obdobju 1992 – 2003 vsaj enkrat prešteti najmanj trije kosci, je bilo leta 2004 brez koscev (tabela 3).

V nasprotju z velikostjo populacije so razlike v razširjenosti kosca med posameznimi popisi majhne.

V popisu v letih 1992 – 93 so bili kosci registrirani v 30 kvadratih UTM (10 x 10 km), leta 1999 v 36 in leta 2004 v 33 kvadratih. Skupaj je bilo v vseh treh popisih zasedenih 54 kvadratov. 15 kvadratov je bilo zasedenih v vseh treh popisih, 15 v dveh in 24 v le enem popisu (slika 2). Prav tako so med posameznimi popisi majhne tudi razlike v številu lokalitet z ugotovljenimi kosci. Leta 2004 smo kosce odkrili na najmanjšem številu lokalitet, čeprav smo pregledali skoraj enkrat več lokalitet (79) kot v prejšnjih popisih (45) (slika 4). Leta 2004 je bilo v primerjavi z letom 1999 število koscev manjše v vseh makroregijah z izjemo alpskega sveta, kjer smo prešteli 46,4% več koscev. V dinarskem svetu, makroregiji z največjim številom koscev (61,4% vseh koscev), se je njihovo število zmanjšalo za 39,3% (slika 3). Število koscev na lokalitetah se je najbolj zmanjšalo v panonskem svetu. Leta 1999 smo na 10 lokalitetah v panonskem svetu prešteli skupno 24 koscev, leta 2004 pa na 6 lokalitetah le 8 koscev.

Tabela 2: Število prešteti pojočih samcev kosca *Crex crex* v treh nacionalnih popisih v Sloveniji na lokalitetah. Navedene so samo tiste lokalitete, ki so imele kosce v letu 2004.

Table 2: The number of singing Corncrakes *Crex crex* as counted in localities in three national censuses. Only those localities are shown where Corncrakes were present in 2004.

Lokaliteta / Locality	1992 – 93 ¹	1999 ²	2004
Kobariško in Starijsko blato	3	8	8
Krn (planina Kuhinja - pl. Leskovicica)	1	0	6
Kolpa (Pirče – Vas)	1	0	6
Breginj	ni podatka / no data	ni podatka / no data	4
Rakitna (Krimsko hribovje)	0	1	3
Livške Ravne	3	6	2
Sveto (Banjšice)	0	ni podatka / no data	2
Slavinje (Nanoščica)	ni podatka / no data	0	2
Mišja dolina (Velike Lašče)	1	2	2
Slavski Laz (Kolpa)	2	4	2
Malence (Krka)	0	2	2
Vonarsko jezero (Sotla)	ni podatka / no data	ni podatka / no data	2
Postojna - Zalog	0	2	1
Spodnji Brnik	1	0	1
Zakraj (Bloška planota)	0	0	1
Rečica ob Savinji	ni podatka / no data	ni podatka / no data	1
Gotenica	ni podatka / no data	ni podatka / no data	1
Zaboršt (Radulja)	0	3	1
Gačnik (Slovenske gorice)	ni podatka / no data	ni podatka / no data	1
Žihlava (Slovenske gorice)	ni podatka / no data	ni podatka / no data	1
Vučja gomila (Goričko)	ni podatka / no data	ni podatka / no data	1
Skupaj / Total	12	28	50
Skupaj / Total - Slovenija	464	563	391

Opombe:

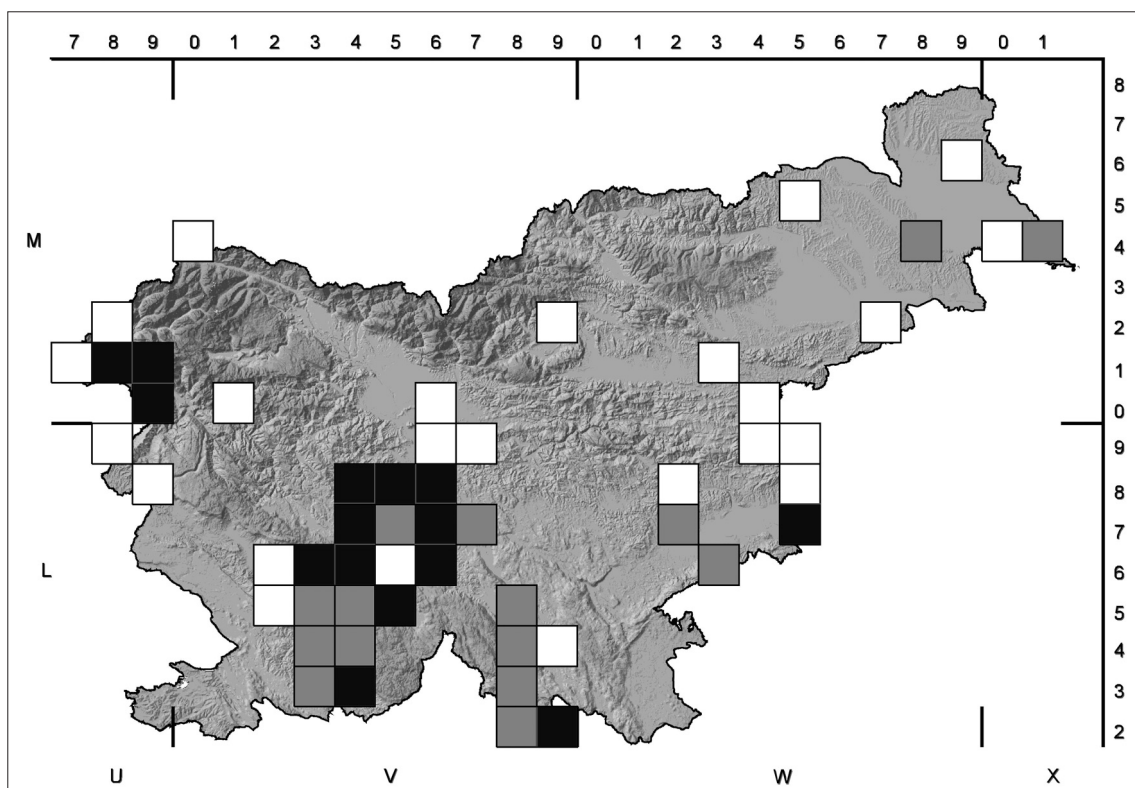
¹ TRONTELJ (1995)

² TRONTELJ (1999)

4. Diskusija

Rezultati popisa kosca leta 2004 so pokazali veliko manjše število pojočih samcev v primerjavi s prejšnjima dvema popisoma. Da gre vendarle za dejanski upad številčnosti populacije, kaže predvsem naslednje: (1) konstantno upadanje številčnosti koscev na celotnem Ljubljanskem barju v letih 2002 – 2004 (Božič 2005) in petletni negativni trend števila koscev na izbranem transektu na zahodnem delu Barja v letih 1998 – 2002 (TOME 2002); (2) manjše število prešteti koscev leta 2004, kljub največji vloženi količini terenskega dela izmed vseh dosedanjih popisov; (3) manjše število lokalitet z odkritimi kosci in občutno manjše število

koscev na teh lokalitetah v primerjavi s popisom leta 1999, kljub skoraj enkrat večjemu številu pregledanih lokalitet s potencialno primernim habitatom. Ocenjujem, da je bil popis leta 2004 temeljitejši kot v letih 1992 – 93 in 1999. Najpomembnejša razlika je ta, da smo štetje koscev na Ljubljanskem barju v popisu leta 2004 opravili dvakrat v priporočenem razmiku, medtem ko je bilo v letih 1992 – 93 in 1999 opravljeno le enkrat. Verjetnost, da samca kosca v obdobju najbolj intenzivnega petja preslišimo med enim terenskim obhodom, je na podlagi navedb različnih avtorjev 8 – 30%, pri dvakratnem štetju pa upade na zanemarljivo vrednost (HUDSON *et al.* 1988, TYLER & GREEN 1996, PEAKE & MCGREGOR 2001). Dejanske

Slika 2: UTM kvadrati 10 x 10 km, v katerih so bili odkriti kosci *Crex crex* v treh nacionalnih popisih v Sloveniji v letih 1992 – 93, 1999 in 2004. Črna barva ponazarja kvadrate, zasedene v vseh treh popisih, svetlo siva kvadrate zasedene v dveh popisih, bela pa kvadrate, ki so imeli kosce le v enem popisu.

Figure 2: UTM squares (10 x 10 km) in which Corncrakes *Crex crex* were recorded during the three national censuses (1992 – 93, 1999 and 2004). Black denotes squares occupied during all three censuses, light grey during two, and white during a single census.

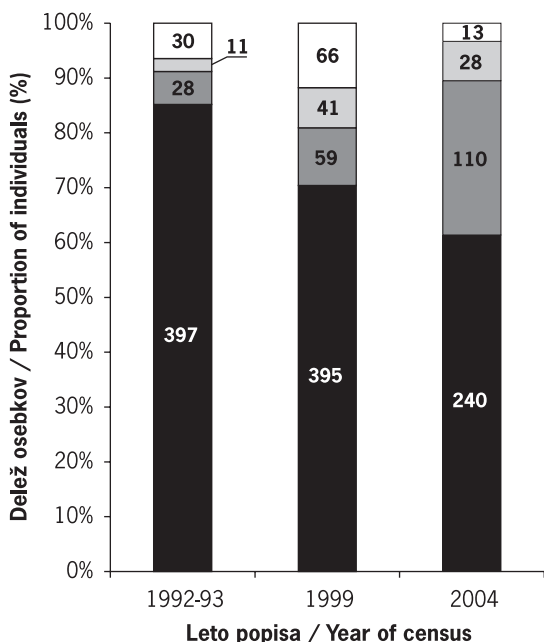
razlike v številu koscev v Sloveniji so bile v letih 1992 – 93, 1999 in 2004 torej kvečjemu večje, kot kažejo podatki.

Ljubljansko barje, kjer je bilo v treh vseslovenskih popisih zabeleženih 30 – 50% vseh prešteti koscev, ima najpomembnejši vpliv na upad populacije kosca v Sloveniji. Število prešteti koscev se je tukaj v obdobju 1999 – 2004 zmanjšalo za 56,3%. Upad populacije v enakem obdobju v celotni Sloveniji je bil 30,6%. Tako naglo upadanje populacije je bilo doslej zabeleženo le v redkih državah, vključno z zahodno Evropo, kjer je bil upad številčnosti največji (GREEN *et al.* 1997). Edino območje, kjer lahko z veliko gotovostjo govorimo o porastu številčnosti, je Breginjski Stol. Zastavlja se vprašanje, ali gre tu za povečevanje lokalne populacije na račun imigracije koscev z uničenih bivališč v nižinah, kot domneva TRONTELJ (1999), ali se populacija na Breginjskem Stolu povečuje na račun lastnega uspešnega razmnoževanja koscev na nekošenih travnikih. Možno je oboje, saj je za kosce primernega

habitata v nižinah vse manj, trenutne razmere na Breginjskem Stolu pa so zanje zelo ugodne. Prav tako je za odrasle kosce značilna zvestoba širši okolici gnezdišč (GREEN 1999). O morebitnem povečanju celotne gorske populacije kosca v Zgornjem Posočju za zdaj še ne moremo govoriti (glej tudi TRONTELJ 1997). Rezultati 13-letnega štetja koscev na Cerknškem jezeru kažejo, da je populacija stabilna, vendar so zanjo značilna velika nihanja številčnosti med posameznimi leti, ki presegajo 50% (POLAK *et al.* 2004). Odgovor na vprašanje o populacijskih trendih na drugih najpomembnejših območjih za kosca bodo najbrž dali le večletni rezultati rednih popisov, ki smo jih začeli opravljati leta 2004.

Na upad populacije v Sloveniji kaže tudi majhno število lokalitet z odkritimi kosci, glede na celotno število pregledanih lokalitet. Ob stabilni koščevi populaciji bi pričakovali povezavo med številom lokalitet s kosci in številom pregledanih lokalitet s primernim habitatom v posameznih popisih, saj večina lokalitet, pregledanih leta 2004, leži znotraj znanega

- Sredozemski svet / Mediterranean region
- ▒ Panonski svet / Panonic region
- Alpski svet / Alpine region
- Dinarski svet / Dinaric region

Slika 3: Število prešteti pojočih samcev kosca *Crex crex* v treh nacionalnih popisih v Sloveniji po makroregijah (po PERKO & OROŽEN ADAMIČ 1999)

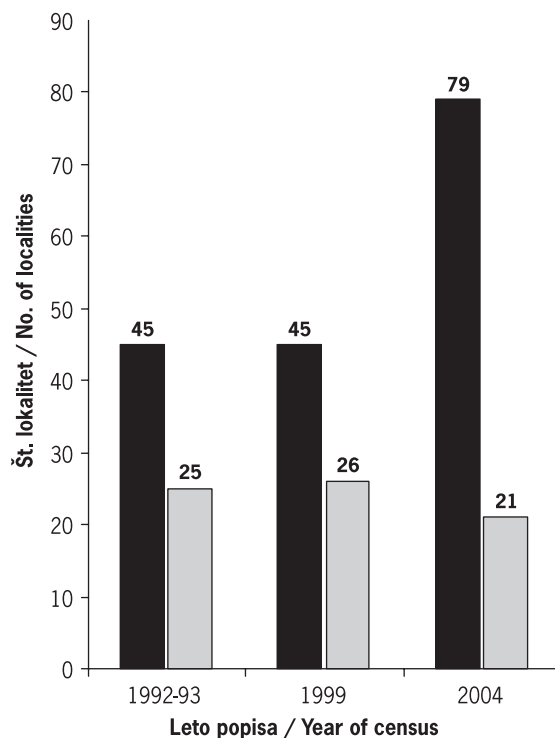
Figure 3: The numbers of Corncrakes *Crex crex* counted during the three national censuses in Slovenia per its macroregions (after PERKO & OROŽEN ADAMIČ 1999)

areala kosca v Sloveniji, na skoraj 70% pa je bil kosce ž zabeležen vsaj enkrat pred letom 2004.

Slika razširjenosti kosca po kvadratih UTM kaže, da je bila redno zasedena le slaba tretjina vseh kvadratov z ugotovljenimi kosci. Distribucija redno zasedenih kvadratov se skoraj v celoti pokriva z najpomembnejšimi območji za kosca v Sloveniji. Največ kvadratov, ki so bili zasedeni le enkrat, je v panonskem svetu. V tej makroregiji je bilo leta 2004 zabeleženo tudi največje zmanjšanje števila zasedenih lokalitet in števila koscev na teh lokalitetah v primerjavi z letom 1999. Rezultati odsevajo slabe razmere za kosca v slovenskem panonskem svetu. Primerne habitatata je tukaj ostalo le malo, pa še ta se pojavlja na majhnih, izoliranih površinah, ki ne omogočajo naselitve večjemu številu koscev. Verjetnost razmnoževanja posameznih samcev je zelo majhna, saj večinoma ostanejo nesparjeni (SCHÄFFER & MÜNCH 1991). Z veliko verjetnostjo lahko trdimo, da učinkovite populacije kosca v panonskem svetu Slovenije, z

izjemo Jovsov, leta 2004 ni bilo več.

Trenutni obeti za dolgoročno ohranitev pomembne populacije kosca v Sloveniji niso dobri. Številne države srednje, zahodne in severne Evrope, ki so pred dobrim desetletjem imele manjše populacije kosca kot Slovenija (GREEN *et al.* 1997), so v zadnjih letih zabeležile porast številčnosti (KOFFIJBERG & SCHÄFFER, *v pripravi*). V nekaterih državah je porast številčnosti kosca posledica načrtnega uresničevanja naravovarstvenih ukrepov (npr. GREGORY *et al.* 2003, KOFFIJBERG & VAN DIJK 2001), ki pri nas v praksi še ni zažvelo. Drugi razlog za povečanje populacij v nekaterih državah je povečanje globalne populacije kosca zaradi začasno ugodnih razmer za razmnoževanje v nekdanjih državah Sovjetske zveze, ki se kaže tudi drugod (SCHÄFFER & GREEN 2001). Vpliva tega dejavnika, kot kaže, pri nas ni čutiti. Ocenjujem, da je edina možnost za povečanje populacije kosca v Sloveniji uvedba ustreznih naravovarstvenih ukrepov na najpomembnejših območjih, predvsem na Ljubljanskem barju.

Slika 4: Število pregledanih lokalitet (črni stolpci) in lokalitet z odkritimi kosci *Crex crex* (sivi stolpci) v treh nacionalnih popisih v Sloveniji v letih 1992 – 93, 1999 in 2004

Figure 4: The numbers of surveyed localities (black bars) and localities where Corncrakes *Crex crex* were recorded (grey bars) during the three national counts in Slovenia (1992 – 93, 1999 and 2004)

Tabela 3: Lokalitete brez koscev *Crex crex* leta 2004, na katerih so bili v obdobju 1992 – 2003 vsaj enkrat ugotovljeni najmanj trije kosci

Table 3: Localities without Corncrakes *Crex crex* in 2004 on which in the period 1992 – 2003 at least three Corncrakes were found

Lokaliteta / Locality	1992 ¹	1999 ²	Drugi popis/ Second survey
Dolenja vas (Ribniška dolina)	1	7	-
Ajševec (Lijak)	ni podatka / no data	0	5 (2001) ³
Horjuljska dolina	1	0	5 (1998) ²
Krakovski gozd (sotočje Račne in Martinka)	ni podatka / no data	5	-
Radensko polje	1	4	-
Ravnik (Nanos)	3	ni podatka / no data	-
Loško polje	3	0	-
Podsreda – Socko	ni podatka / no data	5	0 (2003) ⁴
Velika Polana – Hotiza (Dolinsko)	0	3	2 (2000) ⁵

Opombe:

¹ TRONTELJ (1995)

² TRONTELJ (1999)

³ DOPPS, *neobjavljeno / unpublished*

⁴ JANČAR & TREBUŠAK (2000)

⁵ *lastni podatki / own data*

Zahvala: V popisu kosca leta 2004 so sodelovali naslednji popisovalci (abc): Aleš Tomažič, Ana Drole, Andrej Figelj, Andrej Hudoklin, Andrej Stupica, Andreja Dremelj, Barbara Kaiser, Barbara Vidmar, Bojana Fajdiga, Borut Pittner, Borut Rubinič, Borut Štumberger, Borut Žvikart, Boštjan Grom, Boštjan Surina, Boža Majstorovič, Branko Koren, Cvetka Marhold, Damijan Denac, Dare Fekonja, Dare Šere, Dejan Bordjan, Dragica Prosen, Drago Telič, Dušan Klenovšek, Dušan Sova, Eva Vukelič, Gregor Torkar, Helena Mele, Hrvoje Oršanič, Igor Kovše, Irena Zalar, Ivan Kogovšek, Ivica Kogovšek, Jakob Smole, Jana Kus Veenvliet, Janez Dragolič, Jernej Figelj, Jošt Stergaršek, Jožef Osredkar, Jure Marolt, Jurij Hanžel, Jurij Krajčič, Karin Gabrovšek, Katarina Aleš, Leon Kebe, Maja Cipot, Maksimiljan Turšič, Marija Ogrinec, Manca Černigoj, Marjan Logar, Marjan Mele, Maruša Sotler, Martina Lužnik, Mateja Kogelnik, Mateja Nose, Matjaž Premzl, Metka Štok, Miha Podlogar, Milan Kosi, Milena Vranetič, Milka Košmerlj, Monika Podgorelec, Nada Labus, Nataša Gorjanc, Nataša Šalaja, Nevenka Pfajfar, Paul Veenvliet, Petra Mohar, Petra Zor, Rado Pfajfar, Rok Planovšek, Rok Rozman, Samo Razdrih, Sava Osole, Simon Širca, Slavko Polak, Stane Košmerlj, Tadej Kogovšek, Tanja Benko, Tatjana Škrabec, Tina Leskošek, Tine Schein, Tomaž Jančar, Tomaž Mihelič, Tone Karer, Urša Budja, Urša Koce, Valerija Zakšek, Vladka Tucovič, Vojko Havliček, Zdravko Podhraški, Zvone Ogrinec, Željko Šalamun, Žiga Iztok Remec in Živa Pipan. Vsem se najlepše zahvaljujem za požrtvovalno opravljeno delo.

5. Summary

In 2004, the third national Corncrake *Crex crex* census was carried out. Standard census method was used and 96 volunteers took part, who counted 391 singing males during 162 night field visits. The total number of singing males was by 15.7% smaller than recorded in the years 1992 – 93 and by 30.6% smaller than in 1999. Altogether, 341 Corncrakes were recorded at the eight most important areas, the rest (50) at other smaller localities. Corncrakes were recorded in all macroregions of Slovenia in 33 UTM squares (10 x 10 km). The highest number was recorded in Dinaric (240) and Alpine (110) regions. The author presumes that this indicates population decline in the 1999 – 2004 period. The highest decline in comparison with the year 1999 was recorded at Ljubljansko barje (central Slovenia), where the number decreased by 56.3%. This contributed to the largest share in the decline of the entire Slovene population. A single important site with increased population was Breginjnski Stol (Julian Alps, NW Slovenia). There were also fewer localities with Corncrakes, even though the number of the surveyed localities was doubled. The prospect of conserving the important population level of this bird in Slovenia is bleak. The only chance to increase the population is the introduction of appropriate conservation measures in the country's most important areas, especially Ljubljansko barje.

6. Literatura

- BIRDLIFE INTERNATIONAL (2004): Threatened Birds of the World 2004, CD-ROM. – BirdLife International, Cambridge.
- BOŽIČ, L. (2003): Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji 2. Predlogi Posebnih zaščitnih območij (SPA) v Sloveniji. Monografija DOPPS št. 2. – DOPPS, Ljubljana.
- BOŽIČ, L. (2005): Populacija kosca *Crex crex* na Ljubljanskem barju upada zaradi zgodnje košnje in uničevanja ekstenzivnih travnikov. – *Acrocephalus* 26 (124): 3–21.
- COLLAR, N.J. & ANDREW, A. (1988): Birds to watch: the ICBP world check-list of threatened birds. – International Council for Bird Preservation (Techn. Publ. 8), Cambridge.
- CROCKFORD, N., GREEN, R., ROCAMORA, G., SCHÄFFER, N., STOWE, T. & WILLIAMS, G. (1996): Action plan for the Corncrake (*Crex crex*) in Europe. In: HEREDIA, B., L. ROSE & M. PAINTER (eds.): Globally threatened birds in Europe – Action plans. – Council of Europe Publishing.
- GEISTER, I. (1985): Koscec *Crex crex*. – *Acrocephalus* 6 (25): 48.
- GEISTER, I. (1995): Ornitološki atlas Slovenije. – DZS, Ljubljana.
- GREEN, R.E. (1999): Survival and dispersal of male Corncrakes *Crex crex* in a threatened population. – *Bird Study* 46 (suppl.): 218–229.
- GREEN, R.E., ROCAMORA, G. & SCHÄFFER, N. (1997): Populations, ecology and threats to the Corncrake *Crex crex* in Europe. – *Vogelwelt* 118: 117–134.
- GREGORY, R.D., EATON, M.A., NOBLE, D.G., ROBINSON, J.A., PARSONS, M., BAKER, H., AUSTIN, G. & HILTON, G.M. (2003): The State of the UK's birds in 2002. – The RSPB, BTO, WWT & JNCC, Sandy.
- GRIMMET, R.F.A. & JONES, T.A. (1991): Important Bird Areas in Europe. – International Council for Bird Preservation (Techn. Publ. 9), Cambridge.
- HUDSON, A.V., STOWE, T.J. & ASPINALL, S.J. (1990): Status and distribution of Corncrakes in Britain in 1988. – *British Birds* 83 (5): 173–187.
- JANČAR, T. & TREBUŠAK, M. (2000): Ptice Kozjanskega regijskega parka. – *Acrocephalus* 21 (100): 107–134.
- KOFFIJBERG, K. & VAN DIJK, A.J. (2001): Influx van Kwartelkoningen *Crex crex* in Nederland in 1998. – *Limosa* 74: 147–159.
- KOFFIJBERG, K. & SCHÄFFER, N. (v pripravi): Species Action Plan Corncrake *Crex crex*. – BirdLife International.
- MISCHENKO, A.L. & SUKHANOVA, O.V. (1999): Corncrake *Crex crex* in European Russia: methods and results of a large-scale census. – *Vogelwelt* 120, (suppl.): 323–327.
- PEAKE, T.M. & MCGREGOR, P.K. (2001): Corncrake *Crex crex* census estimates: a conservation application of vocal individuality. – *Animal Biodiversity and Conservation* 24 (1): 81–90.
- PERKO, D. & OROŽEN ADAMIČ, M. (1999): Slovenija. Pokrajine in ljudje. – Mladinska knjiga, Ljubljana.
- POLAK, S. (ed.) (2000): Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji. Important Bird Areas (IBA) in Slovenia. Monografija DOPPS št. 1. – DOPPS, Ljubljana.
- POLAK, S., KEBE, L. & KOREN, B. (2004): 13 let popisov kosca *Crex crex* na Cerkniškem jezeru (Slovenija). – *Acrocephalus* 25 (121): 59–70.
- SCHÄFFER, N. & MÜNCH, S. (1993): Untersuchungen zur Habitatwahl und Brutbiologie des Wachtelkönigs *Crex crex* im Murnauer Moos / Oberbayern. – *Vogelwelt* 114 (2): 55–72.
- SCHÄFFER, N. & MAMMEN, U. (1999): Proceedings of the International Corncrake Workshop, Hilpoltstein, Germany [www.Corncrake.net].
- SCHÄFFER, N. & GREEN, R.E. (2001): The Global Status of the Corncrake. – *RSPB Conservation Review* 13: 18–24.
- TOME, D. (2002): Ali je populacija kosca *Crex crex* na Ljubljanskem barju (še) stabilna? – *Acrocephalus* 23 (113/114): 141–143.
- TRONTELJ, P. (1995): Popis kosca *Crex crex* v Sloveniji v letih 1992–93. – *Acrocephalus* 16 (73): 174–180.
- TRONTELJ, P. (1997): Distribution and habitat of the Corn Crake (*Crex crex*) at the Upper Soča basin (Julian Alps, Slovenia). – *Annales* 11: 65–72.
- TRONTELJ, P. (2001): Popis kosca *Crex crex* v Sloveniji leta 1999 kaže na kratkoročno stabilno populacijo. – *Acrocephalus* 22 (108): 139–147.
- TUCKER, G.M. & M.F. HEATH (1994): Birds in Europe: their conservation status. *BirdLife Conservation Series* no. 3. – BirdLife International, Cambridge.
- TYLER, G.A. & GREEN, R.E. (1996): The incidence of nocturnal song by male Corncrakes *Crex crex* is reduced during pairing. – *Bird Study* 43: 214–219.
- URADNI LIST RS (2004): Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000; št. 49/04).

Prispelo / Arrived: 26.10.2004

Sprejeto / Accepted: 9.3.2006

SEZONSKA DINAMIKA ŠTEVILA SIVIH ČAPELJ *Ardea cinerea* OB REKI SAVINJI MED CELJEM IN ZIDANIM MOSTOM (SV SLOVENIJA)

Seasonal dynamics of the Grey Heron *Ardea cinerea* numbers along the Savinja river between Celje and Zidani Most (NE Slovenia)

JERNEJ POLAJNAR¹ & DEJAN BORDJAN²

¹ Kašova 15d, SI–3212 Vojnik, Slovenija, e–mail: jernej.polajnar@kiss.si

² Ul. 8. februarja 50, SI–2204 Miklavž na Dravskem polju, Slovenija, e–mail: dejanonih@email.si

Med avgustom 2002 in oktobrom 2003 sva z vlaka popisovala število sivih čapelj v Savinji med Celjem in Zidanim Mostom. Ob Savinji se sive čaplje zadržujejo stalno. Popisala sva tudi dve aktivni koloniji, ki živita na območju transekta in v literaturi doslej še nista bili omenjeni. Po številu zasedenih gnezd sva ocenila krajevno populacijo na okoli 75 parov. Ugotovila sva, da sta čas leta in gnezditve vplivala na število in razporeditev ptic po transektu. Primerjava največjega mesečnega števila opaženih čapelj s povprečno mesečno višino vode Savinje v Laškem s pomočjo modela linearne regresije nam da premico z naklonom $-0,37 \pm 0,10$ (standardna napaka povprečja); $P = 0,0016$ (H_0 : naklon ni manjši od 0), kar pomeni statistično značilno zmanjševanje števila čapelj z večjo višino vode. Pojavljale so se tudi bistvene razlike pri izbiri stojišča glede na letni čas. Te lahko v glavnem pripišemo prehranjevalnim navadam in socialnemu vedenju ptic. Primerjava velikosti skupin med letnimi časi ni pokazala značilnih razlik.

Ključne besede: siva čaplja, *Ardea cinerea*, Savinja, Slovenija

Key words: Grey Heron, *Ardea cinerea*, Savinja, Slovenia

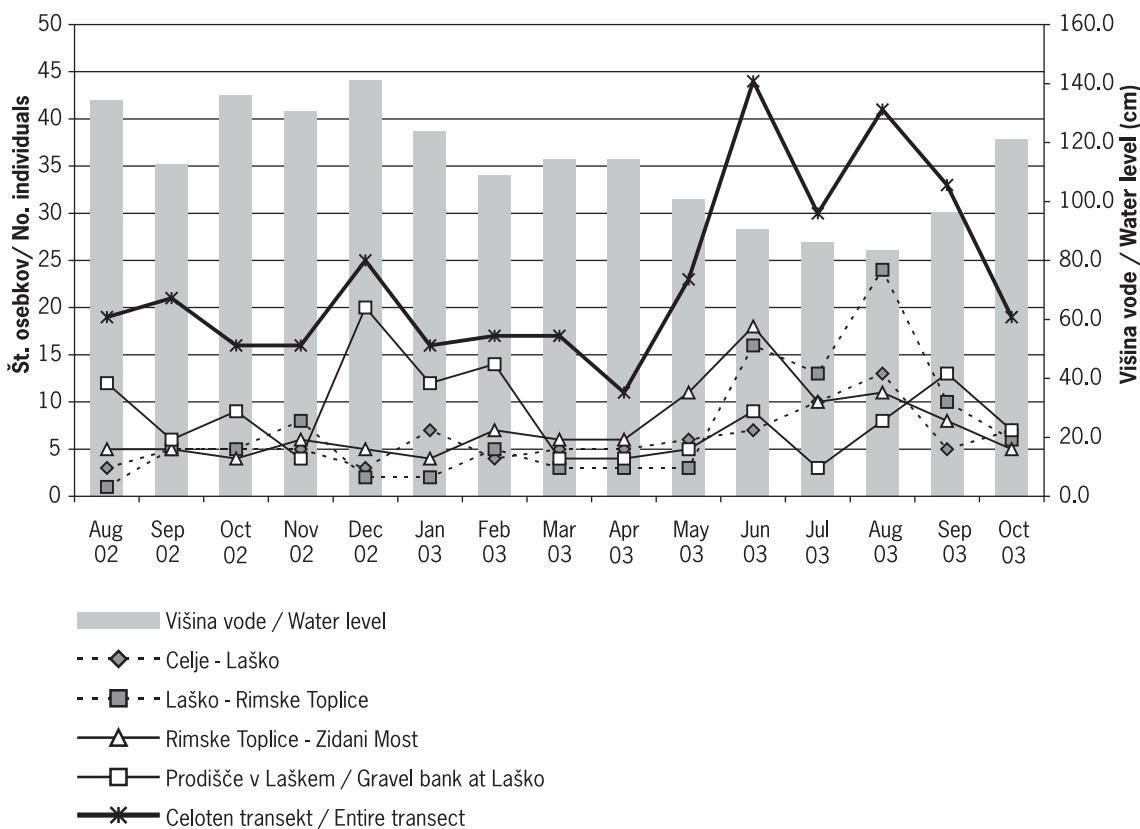
1. Uvod

Siva čaplja *Ardea cinerea* je v Sloveniji celoletna vrsta (SOVINC 1994, GEISTER 1995). V zadnjem času je zaznati rast evropske populacije in širjenje njenega gnezditvenega areala (KNIEF *et al.* 1997). Doslej so raziskave, ki so vključevale sivo čapljo v Sloveniji, obravnavale njeno prehrano (GREGORI 1996) in številčnost v zimskih mesecih (GEISTER 1997, VOGRIN 1999), potekalo pa je tudi spremljanje letne dinamike števila v spodnji Savinjski dolini (VOGRIN & VOGRIN 1995). VOGRIN & VOGRIN (1995) sta ugotovila, da se čaplje v spodnji Savinjski dolini zadržujejo vse leto, predvsem ob reki Savinji, na drugih mestih pa se njihovo število sezonsko zelo spreminja. V raziskavo ni bila všteta Savinja od Celja do Zidanega Mosta. Namen raziskave je bil ugotoviti pomembnost tega dela reke Savinje za sivo čapljo, predvsem v smislu prehranjevanja in gnezditve. Hkrati sva želela ugotoviti, v kako velike jate se družijo, če sploh, katera mesta ob reki najraje uporablja in kako se število ter razporeditev čapelj spreminjata skozi leto.

2. Metoda in opis območja

Območje raziskave je bila reka Savinja z bregovi, od železniške postaje v Celju do železniške postaje v Zidanem Mostu. Gre za sredogorsko reko s prodišči v različnih sukcesijskih stadijih, plitvinami, brzicami in tolmuni. Ob reki, ob kateri raste sestoj bukve *Fagus sylvatica* in smreke *Picea abies*, je več naselij in obdelovalnih površin. Na območju transekta sta poleg Celja in Zidanega Mostu še dve večji naselji, Laško ter Rimske Toplice. Ob sami strugi je le malo ravninskega sveta. Od površin, ki so vidne z vlaka, je okoli 35% travnikov in obdelovalnih površin, 20% naselij, 20% z drevjem poraslih površin, 25% površine pa zavzema sama Savinja s pritoki. Slab odstotek vsega območja pokrivajo prodišča ob Savinji ali sredi nje (ARSO 2005; groba ocena). Po celotni dolžini transekta potekata dvotirna železniška proga in regionalna cesta.

Pri štetju osebkov sive čaplje ob spodnjem toku reke Savinje od Celja do Zidanega Mosta (UTM WM10, WM11, WM22) sva uporabljala metodo linijskega transekta (BIBBY *et al.* 1993), ki sva jo priredila za

Slika 1: Najvišje mesečno število opaženih sivih čapelj *Ardea cinerea* po odsekih reke in prodišču v Laškem ter povprečna mesečna višina vode Savinje na vodomerni postaji Savinja – Laško I

Figure 1: Monthly maximums of Grey Heron *Ardea cinerea* sightings for every section of the river and the shingle at Laško, compared to the monthly average water level of the Savinja river (Savinja – Laško I)

namen te raziskave. Osebkje sva štela z vlaka na strani vagona, ki gleda proti reki. Vključujoč postanke, vlak prevozi 25 km dolgo progo v 30 minutah. Proga povečini poteka tik ob reki ali vsaj blizu nje, kar nama je olajšalo štetje. Zaradi lažjega štetja in kasnejše obdelave podatkov sva celoten transekt, ki znaša okoli 25 km, razdelila na tri podobno dolge odseke. Prvi je med Celjem in Laškim, dolg 10 km. Drugi poteka med Laškim in Rimskimi Toplicami in je dolg 7 km. Zadnji odsek pa leži med Rimskimi Toplicami in Zidanim Mostom in je dolg 8 km. V obdobju 14 mesecev med avgustom 2002 in vključno oktobrom 2003 sva napravila 114 transektnih popisov. Štetje je potekalo ob različnih urah dneva. Rezultate sva podala v obliki najvišjega mesečnega števila opaženih čapelj. Med 45 od vseh 114 popisov sva zabeležila tudi velikost jat in mesto njihovih stojišč. Kot jato sva vzela skupino čapelj, ki niso stale več kot 10 m vsaksebi.

Velikost jat sva razdelila na pet kategorij (VOGRIN 1999) – posamezne čaplje (1), par (2), skupina treh do petih (3 – 5), skupina šestih do desetih (6 – 10) in skupina več kot 10 ptic (> 10). Stojišča sva razdelila na šest kategorij – v vodi, na prodišču oz. obrežju, tik nad vodo (na kamnu, skali ali potopljenem drevesu), na drevesu višje od vode, in na travniku stran od reke. V posebno kategorijo sva razvrstila čaplje, ki sva jih opazila v letu. Za oceno gnezditvene populacije sva obiskala dve v tem delu Slovenije obstoječi koloniji in napravila popis gnezd med gnezditvenim obdobjem. Preštela sva število aktivnih in neaktivnih gnezd v koloniji, zabeležila vrsto dreves, na katerih so bila gnezda, ter ocenila razdaljo gnezd do reke.

Največje mesečno število opaženih čapelj sva primerjala s podatki o povprečni mesečni višini vode Savinje (vodomerna postaji Savinja – Laško I) z metodo modela linearne regresije (CARR 2000).

Tabela 1: Najvišje mesečno število opaženih sivih čapelj *Ardea cinerea* po odsekih reke in prodišču v Laškem ter povprečna mesečna vodnatost Savinje**Table 1:** Monthly maximums of Grey Heron *Ardea cinerea* sightings for every section of the river and the shingle at Laško, compared to the monthly average water level of the Savinja river

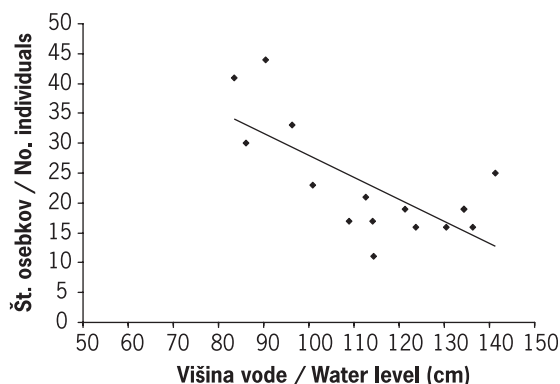
Mesec/ Month	Celje – Laško	Laško – Rimske Toplice	Rimske Toplice – Zidani Most	Prodišče v Laškem/ Gravel bank at Laško	Celoten transekt/ Entire transect	Višina vode/ Water level
8 / 2002	3	1	5	12	19	134,3
9 / 2002	5	5	5	6	21	112,5
10 / 2002	5	5	4	9	16	136,2
11 / 2002	5	8	6	4	16	130,5
12 / 2002	3	2	5	20	25	141,2
1 / 2003	7	2	4	12	16	123,7
2 / 2003	4	5	7	14	17	109,0
3 / 2003	5	3	6	4	17	114,2
4 / 2003	5	3	6	4	11	114,4
5 / 2003	6	3	11	5	23	100,8
6 / 2003	7	16	18	9	44	90,5
7 / 2003	10	13	10	3	30	86,1
8 / 2003	13	24	11	8	41	83,4
9 / 2003	5	10	8	13	33	96,4
10 / 2003	7	6	5	7	19	121,2

3. Rezultati

V času popisa so bile čaplje zabeležene v vseh mesecih, ne glede na letni čas. Podatki o številu osebkov za prodišče v Laškem so ločeni od tistih za relacijo Laško – Rimske Toplice. Na sliki 1 in tabeli 1 sta razvidna dva poletna maksimuma števila opaženih čapelj, in sicer junija ter avgusta, poleg njiju pa še en manjši meseca decembra. Višina vode Savinje je bila največja pozimi, najnižja pa poleti. Primerjava največjega mesečnega števila opaženih čapelj s povprečno mesečno višino vode Savinje v Laškem s pomočjo modela linearne regresije nam da premico z naklonom $-0,37 \pm 0,10$ (standardna napaka povprečja); $P = 0,0016$ (H_0 : naklon ni manjši od 0) (slika 2), kar pomeni statistično značilno zmanjševanje števila čapelj ob večji višini vode Savinje.

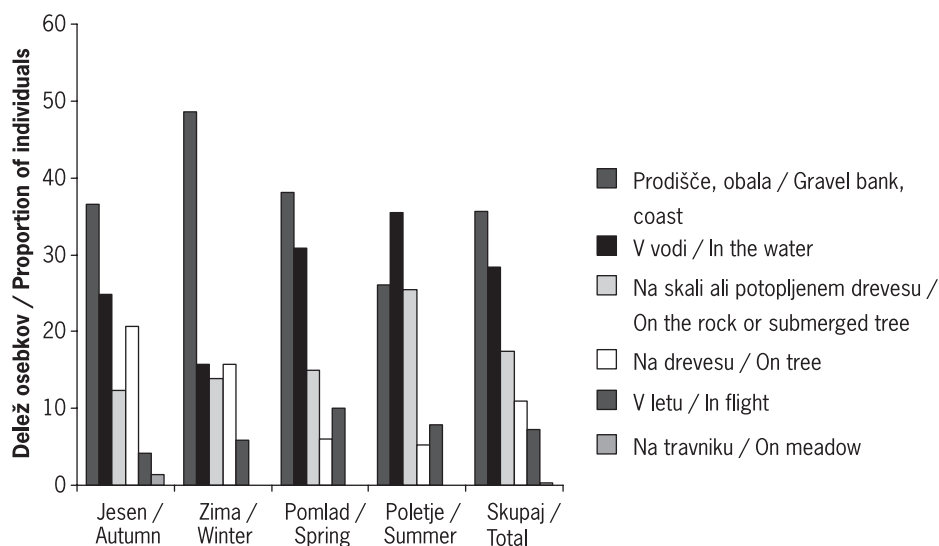
Čaplje so se najpogosteje zadrževale na plitvinah ali dvignjenih kamnih v vodi, najredkeje pa sva jih opazila na travniku ali njivi stran od vode (slika 3, tabela 2). Pojavljale so se tudi razlike pri izbiri stojišča glede na letni čas. Jeseni je bilo najmanj čapelj na stojiščih tik nad vodo, v dveh primerih pa sva jih opazila tudi na njivi dlje od vode. Pozimi je velika večina čapelj stala

na prodišču ali bregu. Spomladi je bila razporeditev podobna celoletni. Poleti je največ čapelj stalo v vodi, najmanj pa na drevesu višje od vode. Razen poleti je

Slika 2: Regresijska premica najvišjega opaženega mesečnega števila sivih čapelj *Ardea cinerea* glede na povprečno mesečno vodnatost Savinje. Naklon premice je $-0,37 \pm 0,10$ (SE); $P = 0,0016$ (H_0 : naklon ni manjši od 0).

Figure 2: Linear regression model of recorded monthly maximums of Grey Herons *Ardea cinerea* compared with average monthly water levels of the Savinja river. The slope is $-0,37 \pm 0,10$ (SE); $P = 0,0016$ (H_0 : slope not less than 0).

Slika 3: Delež osebkov sive čaplje *Ardea cinerea* glede na izbiro stojišča po letnih časih

Figure 3: The proportion of Grey Heron *Ardea cinerea* individuals as regards the selection of standing grounds in different seasons

v vseh letnih časih največ čapelj stalo na enem izmed prodišč ali bregu Savinje.

Analiza velikosti skupin pokaže, da so močno prevladovala čaplje, ki so stale same (slika 4, tabela 3). Primerjava median velikosti jat med letnimi časi zato ne pokaže bistvene razlike. Poleti se je opazno povečalo število primerov, ko so čaplje stale v parih. V skupine po več kot deset osebkov so se čaplje združevale samo jeseni. Takšne skupine sva opazila izključno na mestih, ki so jih uporabljale za počitek.

gnezditve štela približno 75 parov. Med gnezdi, ki sestavljajo kolonijo v Strmci, so bila 4 na smrekah *Picea abies* (slika 5), druga pa na bukvah *Fagus sylvatica*. Vsa gnezda v koloniji pred Zidanim Mostom so bila na bukvah. Obe koloniji sta nekaj deset metrov od reke.

4. Diskusija

V nasprotju z ribogojnimi objekti, kjer se število osebkov prilagaja dejavnosti ribogojcev in samemu

Tabela 2: Delež osebkov sive čaplje *Ardea cinerea* glede na izbiro stojišča po letnih časih

Table 2: The proportion of individuals of Grey Heron *Ardea cinerea* as regards the selection of standing grounds in different seasons

Letni čas / Season	Prodišče, obala/ Gravel bank, coast	V vodi/ In the water	Na skali ali potopljenem drevesu/ On the rock or submerged tree	Na drevesu/ On tree	V letu/ In flight	Na travniku/ On meadow
Jesen / Autumn	36,6	24,8	12,4	20,7	4,1	1,4
Zima / Winter	48,6	15,8	13,9	15,8	5,9	0,0
Pomlad / Spring	38,1	30,9	14,9	6,0	10,1	0,0
Poletje / Summer	26,1	35,4	25,5	5,2	7,8	0,0
Skupaj	35,6	28,4	17,5	10,9	7,3	0,3

V okviru raziskave sva popisala tudi obe gnezditveni koloniji. Ob popisu 8.3.2003 je kolonijo v Strmci sestavljalo 20 gnezd, 2 od tega nedograjeni. Isti dan pregledano kolonijo pred Zidanim Mostom je

sestavljalo 34 gnezd. Glede na število domnevno zasedenih gnezd in ugotovitev, da z metodo preštevanja gnezd s tal zaznamo okoli 70% parov, ki živijo v koloniji (BIBBY *et al.* 1993), je populacija v času

Tabela 3: Delež velikostnih razredov skupin sive čaplje *Ardea cinerea* glede na letne čase**Table 3:** The proportion of group size classes of Grey Heron *Ardea cinerea* in view of different seasons

Kategorija/ Category	Pomlad/ Spring	Poletje/ Summer	Jesen/ Autumn	Zima/ Winter	Skupaj/ Total
1	80,9	63,4	79,1	67,1	73,3
2	7,6	18,7	6,1	8,6	10,5
3–5	9,2	13,8	8,7	15,7	11,4
6–10	2,3	4,0	4,3	8,6	4,3
> 10	0,0	0,0	1,7	0,0	0,4

stanju objekta (VOGRIN 1995), je populacija sive čaplje na spodnjem delu Savinje stabilna skozi vse leto. Slika 1 kaže povečanje števila opaženih osebkov v mesecu juniju, kar bi lahko bila posledica speljanih mladičev v tem času (CRAMP 1978). Povečanje je bilo zaslediti na obeh odsekih, znotraj katerih sta obe novo najdeni

Slika 5: Siva čaplja *Ardea cinerea* na gnezdu (kolonija v Strmci) (foto: J. Polajnar)**Figure 5:** Nesting Grey Heron *Ardea cinerea* in the colony at Strmca (photo: J. Polajnar)

koloniji čapelj. To se ujema z opažanjem, da mladiči še nekaj časa potem, ko so bili speljani, obiskujejo gnezdo in se tako od njega ne oddaljijo (CRAMP 1978). Zabeležen je bil še avgustovski višek, ki gre predvsem na račun povečanja števila osebkov v odseku Laško – Rimske toplice in je lahko posledica plitve Savinje zaradi majhne količine padavin v tem času (slika 1), s tem pa lažje dostopnosti do rib. Decembrski višek gre na račun skupin čapelj, ki sva jih opazovala na mestih, ki jih uporabljajo za dnevni počitek, predvsem

na prodišču v Laškem. Število opaženih sivih čapelj je bilo najnižje aprila. VOGRIN & VOGRIN (1995) navajata, da je ob ribogojnici Vrbje pri Žalcu od srede marca naprej, ko poteka izlov rib, opaziti veliko čapelj. Ta ribnik je od gnezdišča v Strmci oddaljen le 7 km. Zato lahko sklepamo, da so ptice izkoristile zlahka dostopen vir hrane in se podnevi tam zadrževale. Število je bilo lahko manjše tudi zaradi gnezditve, ko je eden od partnerjev ves čas na gnezdu. Zanimiva je razlika med avgustom in septembrom med letoma 2002 in 2003. Ta razlika je lahko potrditev dognanj drugih avtorjev, ki opažajo velika nihanja populacij posameznih območij med posameznimi leti (CRAMP 1978, GEISTER 1997), pripisali pa bi jo lahko tudi razliki v višini vode Savinje med letoma in s tem povezano dostopnostjo hrane. Zanimiva je tudi statistično značilna negativna regresija števila čapelj glede na višino reke. Opazila sva, da so imele čaplje stalna mesta za lov, dostop do katerih je lahko visoka voda onemogočila.

Z opazovanjem skupin čapelj sva ugotovila, da osebkovi raje stojijo posamič kot pa v skupinah, kar so dognali tudi drugi avtorji (CRAMP 1978, GEISTER 1997, VOGRIN 1995 & 1999). Nekateri osebkovi branijo svoje prehranjevalno območje (CRAMP 1978). Povečanje deleža osebkov, ki se družijo v jate v poletnem času, lahko pojasnimo z druženjem prvoletnih osebkov v času takoj po tem, ko čaplje odgnezdiijo. Hkrati pa se ti osebkovi z opazovanjem odraslih učijo lova (CRAMP 1978). Ker je bila jesen edini letni čas, v katerem sva opazovala skupine s po več kot desetimi osebkovi in so se takšne skupine zadrževale le na mestih, ki so jih čaplje uporabljale za počitek, si to lahko razlagamo z obdobjem jesenskega klatenja. (CRAMP 1978).

S slike 3 je vidna vloga reke Savinje kot prehranjevalnega območja, saj sta kategoriji stojšč "v vodi" in "tik nad vodo" tesno povezani s hranjenjem (CRAMP 1978). Kategorija "više od vode" je povezana z dnevnim počivanjem. Kategorija "na prodišču ali obrežju" pa lahko rabi obema namenoma. Posebnih vzporednic z drugimi raziskavami na področju Slovenije (npr. VOGRIN 1995 & 1999) ni mogoče potegniti, saj so zajemale večinoma le obdelovane površine in le v manjšem obsegu tudi tekoče vode.

Pomen tega dela reke Savinje za sivo čapljo dokazujeta dve koloniji, ki ju ornitološki atlas Slovenije (GEISTER 1995) še ne omenja. Pojav dveh novih kolonij je lahko posledica povečevanja celotne evropske populacije (KNIEF *et al.* 1997) in ugodnih razmer za prehranjevanje ter gnezditve v tem delu reke. CRAMP (1978) navaja, da so čaplje med gnezditvijo občutljive na motnje. Zato je zanimivo, da leži kolonija v Strmci le nekaj sto metrov od goste naseljenega območja Laškega, stisnjena med cesto in vrsto hiš, tik pod njo

poteka glavna cesta, blizu pa je tudi železnica. Kolonija pred Zidanim Mostom živi na mirnejši lokaciji.

Zahvala: Agenciji Republike Slovenije za okolje (ARSO) se zahvaljujemo za podatke o višini vode reke Savinje.

5. Summary

The Grey Heron *Ardea cinerea* breeds regularly in Slovenia. Between August 2002 and October 2003, we counted Grey Herons on the Savinja river from the train running between Celje and Zidani Most. Grey Herons are permanently present in the area. We also discovered two active colonies near the transect that have not been mentioned in the literature so far. The number of occupied nests allowed us to make a local population size estimate of about 75 pairs. We found out that the season and nesting influenced the distribution of Grey Herons along the transect. Comparison of monthly maximum numbers as related to the average monthly water levels with the help of linear regression model showed statistically significant negative relationship (gradient -0.37 ± 0.10 /SE, $P = 0.0016$). There were also significant differences in the selection of the standing grounds in different seasons. These could largely be attributed to the Grey Herons' feeding habits and social behaviour. Comparison of flock sizes between different seasons showed no significant differences.

6. Literatura

- BIBBY, C. J., BURGESS, N. D. & HILL, D. A. (1993): Bird Census Techniques. pp. 78, 141 – Academic Press Ltd., London.
- CARR, R. (2000): XLStatistics 5.71. – XLent Works, Australia.
- CRAMP, S. & SIMMONS, K. E. L. (eds.) (1978): The Birds of the Western Palearctic, Vol. I: Ostriches to Ducks. – Oxford University Press, Oxford.
- GEISTER, I. (1995): Ornitološki atlas Slovenije. – DZS, Ljubljana.
- GEISTER, I. (1997): Popis prezimujočih sivih čapelj *Ardea cinerea*, velikih kormoranov *Phalacrocorax carbo* in labodov grbcev *Cygnus olor* v Sloveniji v obdobju 1994 – 97. – *Acrocephalus* 18 (80/81): 14–22.
- GREGORI, J. (1996): Ptiči (*Aves*) – njihova ogroženost in varstvo; Narava Slovenije, Stanje in perspektive. – Društvo ekologov Slovenije, Ljubljana.
- KNIEF, W., ULENAERS, P. & VAN WESSEM, J. (1997): Grey Heron *Ardea cinerea*. pp. 50-51 In: HAGEMEIJER, W.J.M. & BLAIR, M.J. (eds.). The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. – T & AD Poyser, London.

SOVINČ, A. (1994): Zimski ornitološki atlas Slovenije. – Tehniška založba Slovenije, Ljubljana.

VOGRIN, M. & VOGRIN, N. (1995): Siva čaplja *Ardea cinerea* v spodnji Savinjski dolini. – *Acrocephalus* 16 (72): 159–161

VOGRIN, M. (1999): Grey heron *Ardea cinerea*, common buzzard *Buteo buteo*, and hooded crow *Corvus cornix*, in north eastern Slovenia during winter period. – *Riv. Ital. Orn* 69 (2): 203–210, Milano.

Prispelo / Arrived: 5.1.2005

Sprejeto / Accepted: 9.3.2006

TENGMALM'S OWL *Aegolius funereus* FOUND IN BARE KARST AREA OF PAG ISLAND (N DALMATIA, CROATIA)

Koconogi čuk *Aegolius funereus* najden v goli kraški krajini otoka Paga (S Dalmacija, Hrvaška)

DAMIJAN DENAC & AL VREZEC

National Institute of Biology, Večna pot 111, SI-1001 Ljubljana, Slovenia, e-mail: damijan.denac@nib.si, al.vrezec@nib.si

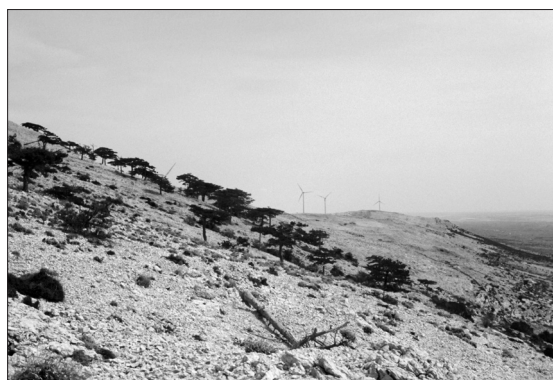
1. Introduction

In central and southern Europe, Tengmalm's Owl *Aegolius funereus* breeding population is supposed to be a glacial relict from the post-glacial epoch (MIKKOLA 1983, KORPIMÄKI 1997). In this part of Europe, its breeding range is confined to mixed and coniferous forests at higher altitudes (KORPIMÄKI 1997, VREZEC 2003). It rarely breeds lower than 500 m a.s.l., but the bulk of the population is confined to the elevations over 1000 m a.s.l. (PEDRINI 1982, DEJAIFVE *et al.* 1990, MÁRZ 1995, AUGST 2000, VREZEC 2004). However, as part of the population (young and females) is nomadic in the non-breeding period (SAUROLA 1995), they can move to the areas where they otherwise do not breed, e.g. at low altitudes (DOBRYNINA 1994, TOME & VREZEC 2000).

In Croatia, the main breeding range of Tengmalm's Owl covers large montane forests of Gorski Kotar, Plitvička jezera and Velebit (RADOVIĆ *et al.* 2005). The species is very rare in the coastal part of Croatia. So far, only four certain winter and spring records have been made there, i.e. in the vicinity of the town of Senj (13 Dec 1902, 11 Mar 1903, 23 Mar 1933), while a single male was collected in Dubrovnik area at Zagospom (20 Nov 1895). It should be noted, however, that all these records are more than 70 years old (KRALJ 1997, LUKAČ & BALTIĆ 2001). According to RUCNER (1998), the species probably breeds in the coastal part of Croatia in high-elevated pine forests on the mainland, for example at Mt. Učka. So far, there have been no records from Croatia that would confirm dispersion of Tengmalm's Owl individuals to the islands and migration over the sea, where the habitat is completely different compared to its breeding habitat in montane forests.

2. Study area and method

Pag is one of the biggest Croatian islands with 285 km² surface area and length of 58 km. Its landscape is very heterogeneous, a product of geographic features, climatic conditions (e.g. strong winds that carry salty water) and human land-use (e.g. sheep and goats stockbreeding, tree felling). The island's NE part that faces Mt. Velebit is generally treeless as bare karst area (Figure 1). Central and SW parts have a more developed vegetation cover with wood patches that typically consist of secondary pine woods and maquis (HORVATIĆ 1963). They cover approximately 15% of the island's surface. In the last decades, the partial abandonment of stockbreeding and farming resulted in recovery of the vegetation cover in certain bare landscape areas (FARIČIĆ 2004).

Figure 1: Almost treeless bare karst landscape of the island of Pag (N Dalmatia, Croatia) where Tengmalm's Owl *Aegolius funereus* was found (photo: D. Denac)

Slika 1: Gola, suha in z drevesi praktično povsem neporasla kraška pokrajina na otoku Pagu (S Dalmacija, Hrvaška), kjer je bil najden koconogi čuk *Aegolius funereus* (foto: D. Denac)

Seven wind power turbines with total power of 5.6 MW have recently been installed on the »Ravna« plateau (approx. 200 m a.s.l.) of Mt. Dolac, which is situated NE from the village of Pag. The ground under the wind power turbines was checked for dead birds as collision victims.

We determined the age of Tengmalm's Owl carcass following MARTINEZ *et al.* (2002), and sex according to biometric data compared to CRAMP (1985) and KÖNIG *et al.* (1999).

3. Results and discussion

The ground under six out of totally seven wind power turbines on Mt. Dolac (island of Pag) was checked on 28 Apr 2005. Peregrine Falcon *Falco peregrinus* and Griffon Vulture *Gyps fulvus* had been observed flying just past the operating turbines a few days earlier. Under the turbine marked with number 5, a dead Tengmalm's Owl was found (Figure 2). The bird was lying below the edge of the propeller blade and had clearly been there for some days. Its skull was crushed, indicating the collision as the cause of its death. According to the wing moulting pattern, the owl was a juvenile (spring 2Y), since all wing feathers were of one generation only. We collected some biometric data: wing length 162 mm, bill length to forehead 20.8 mm, bill length to cere 14.8 mm, and tarsus 23.0 mm. We compared the data with the published references and concluded that the owl was a male.

Figure 2: Carcass of a young (spring 2Y) male Tengmalm's Owl *Aegolius funereus* found on 28 Apr 2005 under the turbine at the »Ravna 1« wind farm on Mt. Dolac, island of Pag (photo: D. Denac)

Slika 2: Kadaver mladega (pomlad 2Y) samca koconogega čuka *Aegolius funereus*, najden 28.4.2005 pod vetrnico v vetrni elektrarni »Ravna 1« na gori Dolac na otoku Pagu (foto: D. Denac)

We assumed that the killed individual had most probably migrated from the nearest mountain massive of Velebit, where the Tengmalm's Owl is known to breed (KRALJ 1997, RADOVIĆ *et al.* 2005). If flying directly from Velebit, the bird must have crossed some 10 km of the open sea. It is known from Croatia that some typical forest owl species can occasionally migrate over the sea, e.g. Tawny Owl *Strix aluco* (ELERŠEK 2002) or Ural Owl *Strix uralensis* (ŠTUMBERGER 2000), so this habit can also be expected in Tengmalm's Owl. In Northern Europe, the migration of Tengmalm's Owls to non-breeding areas in the autumn starts at the end of August and lasts till the end of October (PAKKALA *et al.* 1994). Since the owl was found on the island of Pag in spring (April), when Tengmalm's Owl breeding season already starts (MÄRZ 1995), we can only speculate that it had spent the winter on Pag. The other issue addressed from the find is the habitat. PAKKALA *et al.* (1994) reported that Tengmalm's Owls move within their potential breeding range and habitat during the search for suitable prey rich areas in the non-breeding period. However, the area on Mt. Dolac as well as the major part of Pag island is an almost treeless open rocky terrain with only xeric grasslands (e.g. *Salvia officinalis*, *Asparagus acutifolius*, *Crocus reticulatus*, *Asphodeline lutea*, *Ruscus aculeatus*, *Rubia peregrina*, *Reichardia picroides*, *Stachis salviaefolius*, *Marrubium incanum*, *Stipa pennata*, *Viola* sp., *Inula candida*, *I. viscosa*, *Drypis spinosa*, *Scolymus hispanicus*), some bushes (e.g. *Quercus ilex*, *Q. pubescens*, *Phillyrea media*, *Juniperus oxycedrus*, *Rubus ulmifolius*) and isolated pine trees (Figure 1), much different from the Tengmalm's Owl breeding habitat in large montane forest complexes. However, the bird had possibly used some small planted pine woods (*Pinus nigra*, *P. halepensis*, *P. pinaster*), since deciduous forest associations, e.g. *Orno-Quercetum ilicis* and *Carpinetum orientalis croaticum*, are degraded on the island and are mainly present in the vegetation form of maquis (HORVATIĆ 1963).

In general, the non-breeding habitat of migrating Tengmalm's Owls is still poorly known. It is known that during the winter Tengmalm's Owls can use small forest patches in otherwise open areas (KNAUS & BRUDERER 1997, TOME & VREZEC 2000), but our case opens a completely different view of Tengmalm's Owl habitat use. There is a need for more detailed studies of the non-breeding habitat selection in typical forest owl species, considering that their survival also depends on habitat quality and food conditions during the non-breeding period. In future studies, it would therefore be necessary to record habitat range occupied by forest owls during the non-breeding

period, and to evaluate the overall importance of these habitats for owl populations.

At the end, we would like to open another point of view closely associated with the find presented, the effect of wind farms on birds. Wind farms can be an alternative energy source, but their impact on nature, especially birds, should be suitably assessed. When erected, detailed monitoring programme is needed to evaluate their actual impact (ANDERSON 1999). To our knowledge, no such monitoring programme exists at the discussed wind farm. Considering the data presented, such monitoring would be of course highly recommendable. Edges of rotor blades on the turbines are indeed painted red, which can make them more detectable by birds during the day, but in the night such marks are ineffective and other techniques should be implicated to reduce the impact on owls as well as on other night active birds.

Povzetek

Dne 28.4.2005 je bil na Pagu na goli kraški planoti »Ravna« (cca. 200 m n.v.) gore Dolac najden mrtev koconogi čuk *Aegolius funereus*, mlad (2Y) samec. Najdba je zanimiva, ker gre za enega redkih podatkov o pojavljanju koconogega čuka na obalnem predelu Hrvaške. Doslej so bili za to območje potrjeni le štiri podatki, tri iz okolice Senja in en iz okolice Dubrovnika (Zagospom), in vsi so starejši od 70 let. Koconogi čuk je na Pag najverjetneje migriral s svojih najbližjih gnezdišč na Velebitu. Znano je namreč, da je del populacije koconogega čuka, posebej mlade ptice in samice, zunaj gnezditvenega obdobja nomadski. Odpira se vprašanje habitata, v katerem je ptica bivala na Pagu, saj naj bi koconogi čuk tudi zunaj gnezditve izbiral potencialni gnezditveni habitat, to pa so v Evropi mešani in iglasti gozdovi višjih leg. Kadaver z zdrobljeno lobanjo je bil najden pod peto vetrnico v vetrni elektrarni Ravna 1. Vzrok smrti je bil trk z vetrnico. Po naših podatkih v tej vetrni elektrarni ne opravljajo študije vpliva elektrarne na smrtnost ptic, kar bi bilo po tujih priporočilih in upoštevajoč omenjeno najdbo nujno potrebno.

Summary

On 28 Apr 2005, a dead young (2Y) male Tengmalm's Owl *Aegolius funereus* was found on the island of Pag (N Dalmatia, Croatia) in bare karst area of the rocky Ravna plateau (app. 200 m a.s.l.) of Mt. Dolac. So far, only four published data of Tengmalm's Owl occurrence in the coastal part of Croatia exist, and all of them are older than 70 years. The bird most

probably migrated to the island from its nearest breeding area – Mt. Velebit. According to the literature, part of the population, especially young birds and females, are nomadic during the non-breeding period. But the question on the habitat used on the island of Pag remains open. It is known that during the non-breeding period, Tengmalm's Owls usually move within their potential breeding range and habitat, which is probably not the case as far as this find is concerned. The carcass was found under the turbine of the wind farm, and collision with the turbine was clearly the cause of the bird's death. To our knowledge, no monitoring to evaluate the impact of the discussed wind farm on bird mortality exists, but should certainly be started in view of the references and data presented herewith.

References

- ANDERSON, R., MORRISON, M., SINCLAIR, K. & STRICKLAND, D. (1999): Studying wind energy / bird interactions: a guidance document. – National Wind Coordinating Committee, Washington.
- AUGST, U. (2000): Tengmalm's Owl (*Aegolius funereus*) in the National Park "Sächsische Schweiz" (Saxony). – Mitt. Ver. Sächs. Ornithol. 8: 465–474.
- CRAMP, S., ed. (1985): The Birds of the Western Palearctic, Vol. IV. – Oxford University Press, Oxford, New York.
- DEJAIFVE, P.A., NOVOA, C. & PRODON, R. (1990): Habitat et densité la Chouette de Tengmalm *Aegolius funereus* à l'extrémité orientale des Pyrénées. – Alauda 58: 267–273.
- DOBRYNINA, I.N. (1994): Seasonal movements of owls (Strigiformes) in the Baltic region based on ringing data. – The Ring 16 (1/2): 77–83.
- ELERŠEK, T. (2002): Lesna sova *Strix aluco*. – Acrocephalus 23 (115): 199.
- FARIČIĆ, J. (2004): Pag – otok na dodiru geografskih mikrosvijetova. [http://www.geografija.hr]. Downloaded: 18.11.2005.
- HORVATIĆ, S. (1963): Vegetacijska karta otoka Paga s općim pregledom vegetacijskih jedinica hrvatskog primorja. – Prirodoslovna istraživanja JAZU, serija Acta biologica 33 (4): 5–181.
- KNAUS, P. & BRUDERER, D. (1997): Winternachweis eines Rauhfußkauzes (*Aegolius funereus*) im Vorarlberger Rheindelta [A winter record of Tengmalm's Owl (*Aegolius funereus*) from the delta of the river Rhine in Vorarlberg]. – Egretta 40 (2): 147–148.
- KÖNIG, C., WEICK, F. & BECKING, J.H. (1999): Owls, a Guide to the Owls of the World. – Pica Press, Sussex.
- KORPIMÄKI, E. (1997): Tengmalm's Owl *Aegolius funereus*. pp. 420–421 In: HAGEMAJER, W.J.M. & BLAIR, M.J. (eds.): The EBCC Atlas of European Breeding Birds. – T & AD Poyser, London.
- KRALJ, J. (1997): Croatian Ornithofauna in the Last 200 Years [Ornithofauna Hrvatske tijekom posljednjih dvjesto godina]. – Larus 46: 1–112.

- LUKAČ, G. & BALTIC, M. (2001): Diversity and richness of the ornithological collection of the wider Dubrovnik area (Croatia). – Nat. Croat. 10 (4): 321–365.
- MARTINEZ, J.A., ZUBEROGOITIA, I. & ALONSO, R. (2002): Rapaces Nocturnas. Guía para la determinación de la edad y el sexo en las Estrigiformes ibéricas. – Monticola Ed., Madrid.
- MÄRZ, R. (1995): Der Rauhfußkauz. – Die Neue Brehm-Bücherei, Bd. 394, Westrap Wissenschaften, Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg.
- MIKKOLA, H. (1983): Owls of Europe. – T & AD Poyser Ltd, London.
- PAKKALA, H., OJANEN, M. & TYNJÄLÄ, M. (1994): On the autumn movements of the Tengmalm's Owl (*Aegolius funereus*) at the Tauvo bird observatory, Northern Finland. – The Ring 16 (1/2): 70–76.
- PEDRINI, P. (1982): Distribuzione altitudinale di Alcuni Strigidae in Val di Tovel (Trentino). – Avocetta 6: 83–89.
- RADOVIĆ, D., KRALJ, J., TUTIŠ, V., RADOVIĆ, J. & TOPIĆ, R. (2005): Nacionalna ekološka mreža. Važna područja za ptice u Hrvatskoj. – Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb.
- RUCNER, D. (1998): Ptice hrvatske obale Jadrana. – Hrvatski prirodoslovni muzej, Ministarstvo razvitka i obnove, Zagreb.
- SAUROLA, P. (1995): Suomen pöllöt. – Kirjayhtymä Oy, Helsinki.
- ŠTUMBERGER, B. (2000): Kozača *Strix uralensis*. – Acrocephalus 21 (98/99): 93.
- TOME, D. & VREZEC, A. (2000): Koconogi čuk *Aegolius funereus* najden na Ljubljanskem barju [Tengmalm's Owl *Aegolius funereus* found at Ljubljansko barje]. – Acrocephalus 21 (98/99): 71–73.
- VREZEC, A. (2003): Breeding density and altitudinal distribution of the Ural, Tawny, and Boreal Owls in North Dinaric Alps (central Slovenia). – J. Raptor Res. 37 (1): 55–62.
- VREZEC, A. (2004): Medvrstni odnosi med gozdnimi sovami (Strigidae) [Interspecific interactions between forest owls (Strigidae)]. – Dissertation Thesis, Dep. of Biology, Biotechnical Faculty, University of Ljubljana, Ljubljana.

Prispelo / Arrived: 22.11.2005

Sprejeto / Accepted: 9.3.2006

DRUGO OPAZOVANJE PLAMENCA *Phoenicopterus ruber roseus* V SLOVENIJISecond record of the Greater Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus* in Slovenia

MATJAŽ KERČEK

Kungota pri Ptuj 44, SI-2325 Kidričevo, Slovenija, e-mail:matjazkercek@yahoo.com

1. Uvod

Plamenec *Phoenicopterus ruber* poseljuje širo območje južne Evrope, centralne in jugozahodne Azije, Afrike (podvrsta *roseus*), karibske otoke ter otočje Galapagos (podvrsta *ruber*) (JOHNSON 1997). Nekateri avtorji ju ločijo kot samostojni vrsti *P. roseus* in *P. ruber* (SANGSTER 1997). V Evropi je omejen na območje Sredozemlja. Redno gnezdi v Španiji, Franciji, Turčiji in Azerbajdžanu, od leta 1993 na Sardiniji, od leta 2001 pa v manjšem številu tudi na Cipru. V večjem številu se pojavlja tudi na Portugalskem in v Grčiji, vendar v teh državah ne gnezdi. Evropska populacija je ocenjena na 56.000 – 58.000 gnezdečih parov. V preteklem desetletju se je populacija plamenca v Franciji močno povečala, v Španiji in Turčiji pa je bila stabilna (BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004). Število gnezdečih parov v Franciji, Italiji in Cipru se še vedno povečuje (BAUER *et al.* 2005). Plamenec je gnezdilec plitvih, brakičnih in slanih lagun, solin in delt, kjer se prehranjuje z vodnimi nevretenčarji, njihovimi jajčeci in ličinkami. Občasno se pojavlja tudi v sladkovodnih močvirjih in celo na riževih poljih. Je izrazito lokalizirana gnezdilka, odvisna od majhnega števila primernih mokrišč (JOHNSON 1994). Na mnogih lokalitetah je njegovo gnezdenje vezano na leta z večjo količino padavin (JOHNSON 1997).

V Evropi se poleg plamenca podvrste *roseus* pojavljajo še nominantna podvrsta plamenca *Phoenicopterus ruber ruber* ter mali *P. minor* in čilski plamenec *P. chilensis*. Mali plamenec gnezdi v Afriki. Znanih je nekaj opazovanj iz Španije in Francije ter več opazovanj ubežnic v srednji in severni Evropi (CRAMP & SIMMONS 1998, SVENSSON *et al.* 1999). Pogosteje lahko v Evropi srečamo druga dva taksona, pri čemer gre za osebkke, pobegle iz živalskih vrtov (kar velja zlasti za čilskega plamenca).

2. Opis opazovanja

Zadrževalnik Medvedce (UTM WM53, JV od Pragerskega, SV Slovenija) je bil ob mojem obisku dne 6.12.1999 skoraj popolnoma izpraznjen. Po zaostalih lužah so se prehranjevale predvsem številne sive *Ardea*

cinerea in velike bele čaplje *Egretta alba*. Po grmovju ob robu zadrževalnika je posedal veliki srakoper *Lanius excubitor*, v nizkem letu je lovil svoj plen pepelasti lunj *Circus cyaneus*, to pa je tudi skoraj vse, kar je bilo prve pol ure moč videti. Ob pregledovanju čapelj me je v oči zbedel osebek, ki je imel ves čas sklonjen vrat. Misleč, da se ukvarja s kakšno posebej veliko ribo, sem mu posvetil večjo pozornost. Ko je naposled le dvignil glavo, sem namesto harpunastega čapljinega kljuna zagledal kolenasto ukrivljeni plamenčev kljun. Opazoval sem plamenca in sicer mladosten osebek (slika 1). Večinoma je bil bel, le po temenu in tilniku je bil sivkasto nadahnen. Letalna peresa so bila črna. Kljun je bil svetlo siv s črno konico. Osebek se je ves čas intenzivno prehranjeval, tu in tam pa za trenutek dvignil glavo in se razgledal po okolici. Bil je dokaj zaupljiv, saj sem se mu lahko približal bolj kot čapljam. O opazovanju sem takoj obvestil tudi druge ornitologe, ki so si plamenca v naslednjih dneh tudi ogledali. Na Medvedcah se je zadrževal od 6. do 8.12.1999.

Slika 1: Plamenec *Phoenicopterus ruber roseus*, opazovan med 6.12.1999 in 8.12.1999 v zadrževalniku Medvedce (foto: L. Božič)

Figure 1: Greater Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus*, observed between 6 and 12 Dec at Medvedce reservoir (photo: L. Božič)

Ločevanje plamenca podvrste *roseus* od drugih plamencev, ki se pojavljajo v Evropi, ni težavno. Mali plamenec ima pretežno rožnato obarvano perje, temno rdeč kljun s črno konico in rdeče noge (SVENSSON *et al.* 1999). Čilski plamenec je rožnato obarvan predvsem po spodnjem delu vratu in prsih, medtem ko je plamenec pretežno bel, z rožnatim nadihom na vratu. Nominantna podvrsta plamenca je pretežno oranžno rdeča. Pri vseh vrstah je intenzivnost barve perja odvisna od hrane in letnega časa. Če je vnos karotenoidov, ki jih sintetizirajo alge in drugi organizmi, zmanjšan, je perje manj intenzivno obarvano. Tako čilski plamenec kot nominantna podvrsta plamenca imata precej več črnine na kljunu kot plamenec podvrste *roseus*, s tem da ima nominantna podvrsta še oranžno rdečo bazo kljuna (SANGSTER 1997).

3. Diskusija

Opisano opazovanje je drugo opazovanje te vrste v Sloveniji in ga je potrdila tudi Nacionalna komisija za redkosti (BOŽIČ 2001). Pri opazovanem osebkju se zastavlja vprašanje, ali gre za ptico iz populacije, gnezdeče v naravi, ali ptico, ki je ušla iz ujetništva. Poreklo večine ptic, ki so bile opazovane v Srednji Evropi, namreč ni zanesljivo določeno (BAUER *et al.* 2005). Obročkanje plamencev v pokrajini Camargue je pokazalo, da se večji del populacije odseli v Andaluzijo in SZ Afriko, le manjšina pa ostane čez zimo. Najdbe ptic iz Camargue so redke vzhodno od Italije. Delna selitev iz Camargue se prične v juliju in traja do oktobra ali še kasneje, če so temperature nizke. Ptice se vrnejo na gnezdišča v marcu, negnezdeči osebki pa ostanejo v prezimovališčih vse leto (CRAMP & SIMMONS 1998). Pozimi je vrsta številna na Sardiniji in Cipru (JOHNSON 1997). Manjše skupine plamencev redno prezimujejo tudi v severni Italiji (BAUER *et al.* 2005). Na Madžarskem je bilo do leta 1998 enajst potrjenih opazovanj. Vsi plamenci so se pojavljali med junijem in avgustom, z eno izjemo v novembru (GABOR *et al.* 1998). Na Hrvaškem je bil večkrat opažen v 19. stoletju. Navajajo tudi zimske podatke, vendar brez natančnih datumov. Edino natančno datirano opazovanje je bilo 4.10.1887 v Kraljevici. Za zadnjih sto let ni potrjenih opazovanj (LUKAČ 1998, KRALJ 1997). Od 80-ih let 20. stoletja se redno in v vseh mesecih pojavlja na Nizozemskem in v nemški zvezni deželi Nordrhein-Westfalen. V Švici je bilo do leta 2003 znanih sedem opazovanj ptic nedvomno divjega porekla in petintrideset takšnih z dvomljivim poreklom. Več opazovanj je znanih tudi iz Belgije in Češke, vendar nobeno zanesljivo divjih ptic (BAUER *et al.* 2005).

Plamenec je izrazito občutljiv za človekovo vznemirjanje (CRAMP & SIMMONS 1998), kar pa v našem primeru ni držalo. Ena razlaga za to je, da gre za pobežle osebek, druga pa, da je bil osebek močno sestradan, saj se je ves čas intenzivno prehranjeval. Poleg tega je za plamenca značilna izrazita družabnost, tako da le redko vidimo posamezne osebkke (CRAMP & SIMMONS 1998). Obstaja možnost, da se je osebek ločil od jate v slabem vremenu. V času opazovanja cikloni pogosto potujejo iz južne Francije prek Padske nižine čez Slovenijo in Panonsko nižino (ŠEGOTA 1988), tako da bi lahko šlo za osebek iz Camargue. V prid tej trditvi govori tudi dejstvo, da je bil opazovani osebek še spolno nezrel, ravno ti pa se največ klatijo (CRAMP & SIMMONS 1998). Vsekakor pa zanesljiva določitev porekla ptice na osnovi opaženih značilnosti ni mogoča.

Opisano opazovanje je drugi podatek o pojavljanju te vrste v Sloveniji in ga je potrdila tudi Nacionalna komisija za redkosti.

Zahvala: Luki Božiču se zahvaljujem za napotke pri pisanju članka in fotografijo, Borutu Štumbergerju pa za posredovano literaturo.

Povzetek

Med 6.12. in 8.12.1999 je bil v zadrževalniku Medvedce (UTM WM53, JV od Pragerskega, SV Slovenija) opazovan spolno nezrel osebek plamenca *Phoenicopterus ruber roseus*. Ptica se je večino časa intenzivno prehranjevala in je bilo dokaj neplašna. Po značilnostih opazovane ptice ni bilo mogoče zanesljivo ugotoviti, ali gre za ptico iz naravne populacije ali ubežnico iz ujetništva. Opisano opazovanje je drugi podatek o pojavljanju te vrste v Sloveniji in ga je potrdila tudi Nacionalna komisija za redkosti.

Summary

Between 6 Dec and 8 Dec 1999, an immature Greater Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus* was observed at Medvedce reservoir (UTM WM53, SE of Pragersko, NE Slovenia). The bird was feeding intensely and was not timorous at all. This is the second record for this species in Slovenia and has been confirmed by the National Rarities Committee.

Literatura

- BAUER, H.–G., BEZZEL, E. & FIEDLER, W. (eds.) (2005): Das Kompendium der Vögel Mitteleuropas. – AULA Verlag, Wiebelsheim.
- BIRDLIFE INTERNATIONAL (2004): Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. BirdLife Conservation Series No. 12. – BirdLife International, Cambridge.
- BOŽIČ, L. (2001): Poročilo Nacionalne komisije za redkosti o opazovanih redkih vrst ptic za obdobje 1997 – 2000. – *Acrocephalus* 22 (106/107): 109–113.
- CRAMP, S. & SIMMONS, K.E.L. (1998): The complete birds of the western Palearctic on CD. – Oxford University Press, Oxford.
- GABOR, M., HADARICS, T., WALICZKY, Z., SCHMIDT, A., NAGY, T. & BANKOVICS, A. (1998): An annotated list of the birds of Hungary. – *Nomenclatorum Avium Hungariae*. Budapest – Szeged.
- JOHNSON, A. (1994): Greater Flamingo *Phoenicopterus ruber*. pp 106–107 In: TUCKER, G. M. & HEATH, F. A. (eds.): Birds in Europe: Their conservation status. Birdlife Conservation Series No. 3. – Birdlife International, Cambridge.
- JOHNSON, A. (1997): Greater Flamingo. In: HAGEMEIJER, W.J.M. & BLAIR, M.J. (eds.): The EBCC atlas of European breeding birds: their distribution and abundance. – T & AD Poyser, London.
- KRALJ, J. (1997): Ornitofauna Hrvatske tijekom posljednjih dvjesto godina. – *Larus* 46: 1–112.
- LUKAČ, G. (1998): List of Croatian birds. Spatial and temporal distribution. – *Natura Croatica* 7: 1–160.
- SANGSTER, G. (1997): Species limits in flamingos, with comments on lack of consensus in taxonomy. – *Dutch birding* 19: 193–198.
- SVENSSON, L., GRANT, P.J., MULLARNEY, K., ZETTERSTROM, D. (1999): Der neue Kosmos Vogelführer. – Frankh-Kosmos Verlags, Stuttgart.
- ŠEGOTA, T. (1988): *Klimatologija za geografe*. – Školska knjiga, Zagreb.

Prispelo / Arrived: 29.9.2004

Sprejeto / Accepted: 9.3.2006

RAZPRAVA: KOMENTAR NA ČLANEK MIHELIČ, T. & GENERO, F. (2005):
OCCURRENCE OF GRIFFON VULTURE *Gyps fulvus* IN SLOVENIA IN THE PERIOD
FROM 1980 TO 2005. – ACROCEPHALUS 26(125): 73–79.

**Forum: Comments on the article by MIHELIČ, T. & GENERO, F. (2005): Occurrence
of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005. –
Acrocephalus 26(125): 73–79.**

DAVORIN TOME

Trnovska 8, SI–1000 Ljubljana, Slovenija, e–mail: davorin.tome@nib.si

Značilnost analitičnih ornitoloških prispevkov je, da skušajo avtorji v njih iz kopice opazovanj ali meritev izluščiti določene vzorce in značilnosti v pojavljanju ali obnašanju ptic. Pri tem so pogosto premalo pazljivi. Delajo zaključke na podlagi podatkov, ki niso bili zbrani zastavljenim ciljem primerno. Najpogostejša napaka je podcenjevanje pomena negativnih rezultatov. V prispevku o beloglavih jastrebih *Gyps fulvus* v Sloveniji jih je kar nekaj.

Sami podatki o opazovanjih jastrebcev so večinoma novi, še neobjavljeni, predstavljeni dovolj pregledno in učinkovito, tako da je prispevek s tega vidika precejšen doprinos k poznavanju avifaune Slovenije. Zaključki analiz pa so precej neprepričljivi, kar je posledica zbiranja podatkov po principu ankete ali prevelike želje avtorjev po analizi; kot na primer, da se jastrebi v Sloveniji pojavljajo le v topli polovici leta. Zaključek je sicer podkrepjen s sliko, ki pa ji manjkajo ključni podatki, da bi bila tudi prepričljiva. Ne obravnava časa, v katerem so bili jastrebi iskani a ne opaženi. Manjka ji torej predstavitev tudi negativnih rezultatov. Tako v resnici ne vemo ali jastrebcev v mrzli polovici leta res ni, ali jih morda samo nihče ni iskal tako zavzeto kakor poleti.

Zaradi neupoštevanja negativnih rezultatov so neprepričljivi tudi zaključki o geografskem vzorcu pojavljanja jastrebcev. V prispevku izvemo vse o tem, kje so bili opaženi in v kakšnem številu, a nič o tem, kje so jih opazovalci iskali, pa ne tudi našli. Morda se zdi komu tak podatek odveč, a pomislite, da delate raziskavo, v katero trgovino najraje hodijo kupci in bi se na zadnje mesto uvrstila trgovina, pred katero kupcev sploh niste šteli. Bi se čudili? V *Acrocephalusu* starega kova, ki je objavljajal bolj ali manj le opisne prispevke je bilo objavljanje podatkov o krajih, kjer ptic nismo opazili precej nesmiselno početje. V analitičnih prispevkih novega časa so ti podatki enako

pomembni kot tisti o opazovanju ptice.

Kar nekaj previdnosti je potrebno posvetiti tudi uporabi nadomestnih podatkov oz. surogatov. To so podatki, do katerih zaradi različnih razlogov težko pridemo, zato jih prikažemo z drugimi podatki, ki naj bi bili z njimi v povezavi. Surogat za gnezditveno gostoto kosca na travnikih je npr. štetje kličočih samcev. Več ko jih kliče, več je na travniku gnezd, kar je nekaj raziskav potrdilo. Čeprav povezava ni ravno popolna, je zadovoljiv približek za vrsto, katere gnezda ne najdeš tako zlahka. Avtorja prispevka o jastrebih sta kot nadomestni podatek za razširjenost termičnih vetrov v JZ Sloveniji vzela podatke o aktivnosti padalcev. Padalci iščejo termične stebre, da podaljšajo užitek jadriranja, a termični vetrovi se pojavljajo tudi sredi ravnin, do kamor padalci iz vzletišč na gorskih grebenih večinoma ne zahajajo. Ali potem takem podatki v prispevku prikazujejo povezanost med pojavljanjem jastrebcev in termike, ali povezanost med pojavljanjem ptic in pojavljanjem padalcev? Oz. glede na to, da so v prispevku obravnavani le nesistematično zbrani podatki, rezultat lahko razložimo tudi tako, da se na Primorskem opazovalci ptic in padalci značilno pojavljajo na istih mestih.

Precej bolj "znanstveno" bi članek deloval, če bi avtorja analize predstavila kot hipoteze in ne kot zaključke raziskave. Seveda, povsem možno je, da bi bile številne med njimi s sistematičnim delom tudi potrjene, a o tem lahko v naprej le ugibamo.

IZ ORNITOLOŠKE BELEŽNICE

From the ornithological notebook

SLOVENIJA / SLOVENIA

VELIKA BELA ČAPLJA *Egretta alba*

Great White Egret – several observations of an individual with distinctly shaped neck between Jun 2002 and Nov 2004 at Medvedce reservoir (UTM WM53, SE of Pragersko, NE Slovenia)

Na vodnem zadrževalniku Medvedce gnezdi, se seli ali kako drugače zadržuje na stotine ptic, vendar je brez sodobne znanosti ali posebnih oznach zelo težko ugotoviti, ali se posamezni osebkki pojavljajo večkrat, morda celo v različnih obdobjih. Ena takšnih priložnosti se mi je ponudila v Medvedcah. Junija 2002 sva z Matjažem Kerčkom opazila osebek velike bele čaplje s specifično oblikovanim vratom. Preprost opis bi bil, da ima ta čaplja zlomljen vrat. Kadar ga je popolnoma iztegnila, je del vratu ostal pravokotno prelomljen naprej. Prvič je bila opažena 6.6.2002, na zadrževalniku pa se je zadrževala vsaj do 10.7.2002. Videna je bila še v letu 2003 in aprilu 2004, zadnjič pa novembra 2004. Torej je bil en osebek zvest Medvedcam več kot dve leti, kar kaže na zanimivo navezanost posameznih osebkov na določene kraje.

Dejan Bordjan, Ulica 8. februarja 50, SI-2204 Miklavž, Slovenija, e-mail: dejanonih@email.si

ČRNA ŠTORKLJA *Ciconia nigra*

Black Stork – late observation of 1Y individual at Medvedce reservoir (UTM WM53, SE of Pragersko, NE Slovenia) on 28 Oct and 7 Nov 2004

Ko sem 28.10.2004 hodil po severni strani vodnega zadrževalnika Medvedce (JV od Pragerskega, SV Slovenija), sem iz večjega sestoja rogoza *Typha* sp. nehote splašil več sivih čapelj *Ardea cinerea* in velikih belih čapelj *Egretta alba*. Takoj sem opazil, da ena izmed čapelj nima zanje značilne drže v letu. Podrobnejši pogled skozi teleskop mi je razkril, da sem imel priložnost opazovati pozen mladosten osebek črne štorke. Z verjetno istim osebkom sem se srečal tudi 7.11.2004. Takrat je štorke stala na stari lovski opazovalnici sredi travnikov v Medvedcah. To opazovanje je dopolnilo redkim, a obstoječim pozno jesenskim podatkom o tej vrsti [FICKO, B. (2001): Črna štorkeja *Ciconia nigra*. – Acrocephalus 22 (104/105): 55; JURČEVIĆ, I. (2001): Črna štorkeja *Ciconia nigra*. – Acrocephalus 22 (108): 181].

Dejan Bordjan, Ulica 8. februarja 50, SI-2204 Miklavž, Slovenija, e-mail: dejanonih@email.si

REGLJA *Anas querquedula*

Garganey – a flock of 600 individuals observed on Lake Cerknica (UTM VL56, central Slovenia) on 28 Mar 2005

Cerkniško jezero je bilo 28.3.2005 skoraj polno vode in na njem je mrgolelo rac. Opazovati je bilo mogoče praktično vse vrste rodov *Anas* in *Aythya*, še posebej številne pa so bile reglje. Preštel sem jih 600, kar se mi je že na terenu zdelo nenavadno veliko. Mojo domnevo je potrdil pregled literature – doslej objavljeno največje število regelj, ki so se ustavile na selitvi na Cerkniškem jezeru, je bilo 300, opazovane pa so bile skorajda na isti datum (29.3.) leta 1992 [KMECL, P. & RIŽNER, K. (1993): Pregled vodnih ptic in ujed Cerkniškega jezera; spremljanje številčnosti s poudarkom na preletu in prezimovanju. – Acrocephalus 14 (56/57): 4–31]. Dne 23.3.2003 je bilo na jezeru 200 osebkov [VREZEC, A. & ELERŠEK, T. (2003): Žerjav *Grus grus* & togotnik *Philomachus pugnax*. – Acrocephalus 24 (116): 32]. Cerkniški pejsaž so tradicionalno dopolnili štirje pari krulečih rjavovratih ponirkov *Podiceps grisegena*, nato pa še jata 200 togotnikov *Philomachus pugnax* nad obzorjem.

Damijan Denac, Gorkičeva 14, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: damijan.denac@nib.si

KOCONOGA KANJA *Buteo lagopus*

Rough-legged Buzzard – one individual observed at Črni Kal (UTM VL14, SW Slovenia) on 7 Nov 2004; unusually early and far from its regular wintering quarters in NE Slovenia

Dne 7.11.2004 smo se peljali na družinski izlet na Primorsko. Med počasno vožnjo po črnokalskem klanecu navzdol sva s Katarino zagledala kanjo, ki je imela široko črto na koncu svetlega repa, in takoj nama je bilo jasno, da kanja ni »navadna«, ampak koconoga. Podatek je zanimiv iz dveh razlogov: prvič je zelo zgoden – koconoge kanje so pri nas pogostejše pozimi, pa še to v njeni drugi polovici, in drugič – praktično vsa dosedanja opazovanja so iz SV Slovenije, kar je razumljivo, saj se k nam priselijo z vzhoda [SOVINČ, A. (1994): Zimski ornitološki atlas Slovenije. – Tehniška založba Slovenije, Ljubljana].

Damijan Denac, Gorkičeva 14, SI-1000 Ljubljana, Slovenija
Katarina Denac, Gorkičeva 14, SI-1000 Ljubljana, Slovenija

SOKOL PLENILEC *Falco cherrug*

Saker Falcon – one individual observed at Medvedec reservoir (UTM WM53, SE of Pragersko, NE Slovenia) on 13 Aug 2003

Na koledarju piše 13.8.2003. Dopoldan je, sonce pa že neusmiljeno pripeka. V sredini avgusta število mlakaric *Anas platyrhynchos* in lisk *Fulica atra* v Medvedcah skokovito naraste, tako da porabim kar precej časa, preden preštejem vse ptice na vodni površini. Ob pregledovanju nasipa za hip uzrem ubedo s smetanasto rjavo glavo. Pomislim, da je rjavi škarnik, ter takoj spet usmerim teleskop proti ujadi. Poleg zelo svetlo rjave glave opazim še tanek brk na licih in srednje rjav hrbet. Po teh značilnostih ugotovim, da gre za sokola plenilca. Sokola opazujem kako minuto, dokler ne izgine v nizkem letu za nasipom. To je že tretje opazovanje te vrste na Dravskem polju, obe prejšnji opazovanji pa sta iz pomladnih mesecev. [VOGRIN, M. (1996): Sokol plenilec *Falco cherrug*. – *Acrocephalus* 17 (75/76): 84.]. Med naslednjimi rednimi obiski Medvedca sokola nisem več opazil. Podatek o opazovanju sokola plenilca je potrdila Nacionalna komisija za redkosti.

Matjaž Kerček, Kungota pri Ptuj 44, SI-2325 Kidričevo, Slovenija, e-mail: matjazkercek@yahoo.com

SLOKA *Scelopax rusticola* & PEGASTA SOVA *Tyto alba guttata*

Woodcock & Barn Owl – on 21 Oct 2005, a Woodcock was found dead on Pragersko – Ptuj road (UTM WM54, WM64, Dravsko polje, NE Slovenia); on the very same road, three killed Barn Owls were also found between 23 and 28 Nov 2002; these and several other unpublished data clearly indicate that this part of the road is extremely dangerous for birds

Ravna cesta Pragersko – Ptuj gotovo spada med najbolj »črne točke« za ptice v SV Sloveniji. Če jo primerjam z drugimi cestami v SV Sloveniji, na njej nadpovprečno pogosto naletim na povožene sove ali druge ptice. Z Željkom Šalamunom sva na primer 21.10.2005 na tej cesti na mestu, ko se začne gozd pred Kidričevim, našla povoženo sloko, malo pred njo pa še malo uharico *Asio otus*. V zapiskih pa sem našel še tri podatke o povoženih pegastih sovah s tega odseka (23.11.2002: 1 os., 28.11.2002: 2 os.). V širši okolici je Dominik Bombek istega leta prav tako v novembru našel še tri povožene pegaste sove [BOMBEK, D. (2003): Pegasta sova *Tyto alba guttata*. – *Acrocephalus* 24 (118): 112]. Če kje, potem bi prav na tej cesti kazalo podrobneje raziskati vpliv prometa na ptice in pripraviti ukrepe za zmanjšanje njihove smrtnosti.

Damijan Denac, Gorkičeva 14, SI-1000 Ljubljana, Slovenija e-mail: damijan.denac@nib.si

ČRNOGLAVI GALEB *Larus melanocephalus*

Mediterranean Gull – breeding attempt with Black-headed Gull *Larus ridibundus* in a Black-headed Gull colony at Ptuj reservoir (UTM WM74, NE Slovenia) in May 2005

V koloniji rečnih galebcev *Larus ridibundus* na malem ptujskem otoku se je 14.5.2005 zadrževal odrasel črnoglavi galeb. Medtem ko tega dne še ni kazal gnezditvene aktivnosti, je bilo kasneje, 22.5.2005, njegovo vedenje že povsem drugačno. Aktivno je dvoril in prinašal hrano rečnemu galebu. Po njegovem vedenju sodeč je šlo za samca, ki je snubil samico. Ona je prineseno hrano sprejemala, vmes pa gradila gnezdo. Pri predaji hrane sta glasno komunicirala že očitno kot (mešani) parček. 29.5.2005 ga je v koloniji opazoval še Alen Ploj, kasneje pa ga tam nismo več videli. Teritorialni črnoglavi galeb je bil v koloniji na Ptujskem jezeru že opazovan [SMOLE, J. (2002): Prvi teritorialni črnoglavi galeb *Larus melanocephalus* v Sloveniji. – *Acrocephalus* 22(109): 225–226], zato je najverjetneje le še vprašanje časa, ko se bosta pri nas srečala samec in samica in bomo pričala uspešnemu gnezdenju. Pojavljanje odraslih črnoglavih galebcev v SV Sloveniji pa ima tudi že svojo zgodovino. Na Ledavskem jezeru na Goričkem je Iztok Geister 9.7.1984 opazoval sedem odraslih ptic [GEISTER, I. (1990): Prelestne prikazni. – Samozaložba, Ljubljana]. Od 70-ih let naprej se je evropska populacija črnoglavega galeba okrepila [BIRDLIFE INTERNATIONAL (2004): Birds in Europe: Population estimates, trends and conservation status. BirdLife Conservation Series No. 12. – BirdLife International, Cambridge], zato je vrsta lahko razširila svoj gnezditveni areal.

Damijan Denac, Gorkičeva 14, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: damijan.denac@nib.si
Jakob Smole, Cafova 4, SI-2000 Maribor, Slovenija

MALA UHARICA *Asio otus*

Long-eared Owl – breeding site found in 2005 near Zavrh on Menišija plateau (UTM VL58, central Slovenia) at 730 m a.s.l.

Petje male uharice sem nedaleč od Zavrha na Menišiji prvič zaslišal ob mraku dne 22.3.2005. Na isti lokaciji na nadmorski višini 730 m sem petje potem slišal še večkrat, nekajkrat že podnevi. Da je bila gnezditvena uspešna, se je pokazalo v začetku junija, ko sem prvič slišal oglašajoče se mladiče. Samega gnezda nisem uspel najti, mladiče, ki sem jih poslušal še do druge polovice julija, pa sem najpogosteje opazil v krošnjah smrek ali borovcev, v mešanem sestoju nedaleč od makadamske ceste. V bližini se raztezajo tudi večji košeni travniki in pašniki, kjer sem večkrat opazoval odrasle male uharice, ki te površine verjetno uporabljajo za

lov. Na isti lokaciji se pojavlja tudi lesna sova *Strix aluco*, nekoliko dlje v okoliških gozdovih pa je moč slišati še kozačo *Strix uralensis* in koconogega čuka *Aegolius funereus*. Za zdaj je to prvo znano gnezdenje male uharice za območje Menišije. Podatek je toliko bolj zanimiv, ker mala uharica velja za nižinsko vrsto. Pregled znanih podatkov je pokazal, da je bila v polovici primerov zabeležena na nadmorskih višinah 250 – 370 m [TOME, D. (1996): Višinska razširjenost sov v Sloveniji. – *Acrocephalus* 17 (47): 2–3]. Kljub temu pa ta podatek ni edina izjema, saj so jo na Pohorju in v Julijskih Alpah našli celo na višinah okoli 1400 m [Božič, L. & VREZEC, A. (2000): Sove Pohorja. – *Acrocephalus* 21 (98/99): 47–53; MIHELČIČ, T. (2000): Mala uharica *Asio otus*. – *Acrocephalus* 21 (98/99): 98.]

Miha Krofel, Zavrh pri Borovnici 2, SI–1353 Borovnica, Slovenija, e-mail: mk_lynx@yahoo.co.uk

VELIKI SKOVIK *Otus scops*

Scops Owl – on 7 May 2003, 1 ind. observed resting during the day in a young and dense willow tree stand at Ljubljansko barje (UTM VL49, central Slovenia) near the village of Drenov grič

Na Ljubljanskem barju sem imel 7.5.2003 naravoslovno ekskurzijo. šele proti koncu krajšega predavanja na Jurčevem šotišču med Drenovim gričem in Bevkami sem se zavedel, da nas je ves čas iz gostega vrbovja, od nas oddaljenega vsega dva metra, z višine kakega metra in pol nepremično opazoval veliki skovik. Bil je sivo obarvan in iz priprtih oči mu je sijala rumena šarenica. Ko sem novico sporočil poslušalcem in so se ti obrnili proti njemu, se je splasil in odletel. Še danes sem presenečen, da je za dnevno počivališče izbral gosto mlado vrbovje, po katerem se je le s težavo prebijal, ko je zletel. Prej bi ga pričakoval na kakšnem starem visokodebelnem sadnem drevesu ali glavati vrbi. Bržkone mu je gosto vrbovje dajalo varno zavetje pred neslutnimi plenilci.

Damijan Denac, Gorkičeva 14, SI–1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: damijan.denac@nib.si

KRATKOPRSTI ŠKRJANEC *Calandrella brachydactyla*

Short-toed Lark – 1 observed at Šempasko polje (UTM VL08, W Slovenia) on 20 Apr 2002, feeding and singing; a few days later not found there any more

Dne 20.4.2002 smo se z Andrejem Figeljem ter Michaelom Szabom, kljub tisti dan spremenljivemu vremenu s pogostimi plohami, odpravili na Šempasko polje. Le to leži v spodnji Vipavski dolini ob vznožju Trnovske planote. Nekoč je kazalo

podobno kulturne krajine, kakršno lahko danes vidimo pri Ajševci ali v vipavskih Mlakah. Danes pa je to meliorirano polje brez mejic in povečini posejano s koruzo. Eden redkih gnezdilcev tu je čopasti škrjanec *Galerida cristata*, ki ga je želel videti tudi Michael. Ko smo stopili iz avtomobila, smo poleg čopastega slišali tudi petje poljskega škrjanca *Alauda arvensis* in hribskega škrjanca *Lullula arborea*. Pozornost smo usmerili v jato belih pastiric *Motacilla alba* in rumenih pastiric *Motacilla flava*, ki so se prehranjevale na bližnji sveže zorani njivi. Med njimi se je dvajset metrov proč od nas smukal svetel prtič vrabčje velikosti. Ker smo bili opremljeni s teleskopom smo si ga ogledali zelo dobro. Na prvi pogled smo družno ugotovili, da je škrjanec, nismo pa vedeli kateri škrjanec je. Bil je manjši kakor poljski škrjanec in svetlejši kot hribski škrjanec. Tudi kljun je bil krajši in bolj stožčast. Da gledamo kratkoprstega škrjanca so nam dokončno potrdili belo grlo in prsi ter črnikasta proga prek peruti. Nato je nekajkrat poletel na višino štirih metrov, naredil krajši krog, medtem pa nekaj malega zapel. A vendar je bila ptica tu le na preletu, saj je ob ponovnih obiskih nisem več zasledil. Podatek je potrdila Nacionalna komisija za redkosti.

Jernej Figelj, Pavšičevo naselje 29, SI–5000 Nova Gorica, Slovenija

HRVAŠKA / CROATIA

GRIFFON VULTURE *Gyps fulvus*

Beloglavi jastreb – 1 označen osebek opazovan 4.9.2005 v bližini jezera Sakadaš, naravni park Kopački rit (UTM CR25, V Hrvaška)

On 4 Sep 2005, a large raptor flew above me near Lake Sakadaš, Kopački rit Nature Park (UTM CR25). Despite the unfortunate fact that the sun was not in the best position, I managed to make several photographs, from which it became evident that the bird was in fact a Griffon Vulture (see photo). Much to my surprise, the photograph revealed that the bird had a wing-tag with dark “KS” code on its right wing, as well as a colour ring on its right leg. On the basis of

these marks and with the kind help of Dr Goran Sušić, we identified the bird, named Severin, that had been ringed as pullus on 15 May 2005 in the colony on Cres Island.

Griffon Vultures bred in the Pannonian plain prior to the 19th century. They were observed four times in the area of Kopački rit during the 19th century, for the last time on 15 Mar 1890 [MIKUSKA, J., MIKUSKA, T. & ROMULIĆ, M. (2002): Vodič kroz biološku raznolikost Kopačkog rita. Knjiga 1 – Ptice. – Matica Hrvatska, Osijek]. Since then, their population suffered a heavy decline due to overhunting, poisoning and collapse of traditional husbandry, and the birds retreated to the high mountains of the Balkan Peninsula. The only existing population in Croatia breeds in the Kvarner Archipelago, namely on the islands of Cres, Prvić, Krk and occasionally Pag, with a total population of 90–100 pairs (RADOVIĆ, D., KRALJ, J., TUTIŠ, V. & ČIKOVIĆ, D. (2003): Crvena knjiga ugroženih vrsta ptica Hrvatske. – Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja, Zagreb).

Mario Romulić, Orlov put 1, HR–31327 Bilje, Croatia, e-mail: info@romulic.com, web page: www.romulic.com

LEVANT SPARROWHAWK *Accipiter brevipes* **Kratkonogi skobec** – 1 osebek opažen nad Dubrovnikom dne 29.10.2005

Levant Sparrowhawks leave their Balkan nesting areas between mid-August and early September [REISER, O. & FÜHRER, L. (1896): Materialien zu einer Ornithologia Balcanica, IV. Montenegro. – Carl Gerold's Sohn, Vienna]. On 29 Oct 2005, during a short rest at the parking place along the main E–80 road above the old town of Dubrovnik (UTM BN62), we saw a solitary Levant Sparrowhawk in juvenile plumage. Around 11.35 h CET, the hawk was actively migrating along the mountain ridge above the town in a south-east direction following the Adriatic coastline. According to B. Štumberger, the location of our observation was 20–25 km north of Cavtat [ŠTUMBERGER, B. (2005): Levant Sparrowhawk *Accipiter brevipes*. – *Acrocephalus* 26 (127): 200], the only currently known nesting site in Croatia. Autumn migration of Levant Sparrowhawks across Israel is concentrated within a very short period between 14 and 26 Sep [LESHEM, Y. & YOM–TOV, Y. (1996): The magnitude and timing of migration by soaring raptors, pelicans and storks over Israel. – *Ibis* 138: 188–203]. Diurnal migration decreases towards mid-October, while numbers tracked at night by radar were highest during the last two weeks of the month [STARK, H. & LIECHTI, F. (1993): Do Levant Sparrowhawks *Accipiter brevipes* also migrate at night? – *Ibis* 135: 233–236]. To our knowledge, our observation is an extremely late date within the species' breeding range, while G. Kouzmanov & G. Stoyanov mention a comparatively

late end of autumn migration till mid-November in Bulgaria [KOUZMANOV, G. & STOYANOV, G. (1998): Sobre la situación actual del Gavilán Griego *Accipiter brevipes* en Bulgaria, pp. 247–250 In: CHANCELLOR, R. D., MEYBURG, B.–U. & FERRERO, J. J. (eds.): Holarctic Birds of Prey. – WWGBP & ADENEX, Berlin and Mérida].

Peter Sackl, Steiermärkisches Landesmuseum Joanneum, Forschungsstätte "Pater Blasius Hanf" am Furtnerreich, Raubergasse 10, A–8010 Graz, Austria, e-mail: peter.sackl@stmk.gv.at
Tina Lončar, Gosposvetska 12, SI–2000 Maribor, Slovenia, e-mail: martina_loncar@yahoo.com

LEVANT SPARROWHAWK *Accipiter brevipes* **Kratkonogi skobec** – samec teritorialno kroži dne 9.5.2003 pri kraju Komaji (UTM BN71, Cavtat, Konavelsko polje)

On 9 May 2003, I observed a male Levant Sparrowhawk at about 10.00 h along the Adriatic throughfare (E–80) near the village of Komaji (Cavtat), while marking its territory with the characteristic circling above a hardwood forest spreading along the edge of the rising floodplain of Konavelsko polje (UTM BN71). As there have been no data on this species from this area in the last twenty years [RADOVIĆ, D., KRALJ, J., TUTIŠ, V. & ČIKOVIĆ, D. (2003): Red Data Book of Birds of Croatia. – Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja, Zagreb], the observation of this individual indicates that breeding of this species in the only known breeding area in the territory of Croatia is still possible (OEAC code: breeding possible).

Borut Štumberger, SI–2282 Cirkulane 41, Slovenia, e-mail: stumberger@siol.net

VELIKI ŠKURH *Numenius arquata* **Curlew** – 1 individual seen in Supetarska draga on Rab Island between 1 and 2 Jun 2004 (UTM VK76, N Dalmatia)

V okviru terenskih vaj za ekosisteme na otoku Rabu smo obiskovali slanišča. Tako smo se 1.6.2004 odpravili na slanišče v Supetarski dragi. Tam smo med opravljanjem nam naložene vaje opazili večjega pobrežnika. Ni bilo težko prepoznati velikega škurha. In na tem slanišču se je zadrževal tudi dan kasneje. Letujoči osebkovi so sicer znani s hrvaške obale, vendar so redki [RUCNER, D. (1998): Ptice hrvatske obale Jadrana. – Hrvatski prirodoslovni muzej, Ministrstvo razvitka i obnove, Zagreb]. Zanimivejši vrsti na tem slanišču sta bili še odrasel osebek rjave čaplje *Ardea purpurea* in škrjančar *Falco subbuteo*.

Dejan Bordjan, Ulica 8. februarja 50, SI–2204 Miklavž, Slovenija, e-mail: dejanonih@email.si

LESNA SOVA *Strix aluco* & VELIKI SKOVIK *Otus scops*

Tawny & Scops Owl – a male Tawny Owl was heard calling on the island of Pag (N Dalmatia) on 28 Apr 2005 near the village of Poveljana (UTM WK00), and a pellet was found near the village of Šimuni (UTM WK02); Scops Owl was heard calling in the town of Pag (UTM WK02) on 22 Apr 2004

Otok Pag je znan po svojih kamnitih goličavah in negozdnem značaju. Strnjenih gozdnih sestojev na Pagu je malo – le približno 15%, v glavnem pa gre za sekundarne borove gozdove (*Pinus nigra*, *P. halepensis*, *P. pinaster*) in makijo [HORVATIĆ, S. (1963): Vegetacijska karta otoka Paga s općim pregledom vegetacijskih jedinica hrvatskog primorja. – Prirodoslovna istraživanja JAZU, serija Acta biologica 33 (4): 5–181]. Dne 27.4.2005 smo v takšnem gozdu malo pred Šimuni našli izbljuvek lesne sove. V noči 28.4.2005 smo z metodo predvajanega posnetka neuspešno izzivali pegasto sovo *Tyto alba*, pač pa smo pri Poveljani slišali spontano teritorialno oglašajočega se samca lesne sove. Najverjetneje je na otoku gnezdil, kot je to sicer običajno za hrvaško Primorje in nekatere otoke, še posebej Cres [KRALJ, J. (1997): Ornitofauna Hrvatske tijekom poslednjih dvjesto godina. – Larus 46: 1–112]. Dne 22.4.2004 smo v centru mesta Pag poslušali tudi velikega skovika *Otus scops*, ki se je razburjeno odzval na žvižganje in takoj priletel bliže, celo na teraso apartmaja, od koder smo ga izzivali. Ob tem so se »odzvali« tudi domačini in na njegovo oglašanje začeli ploskati in ga preganjati. Kasneje smo od njih izvedeli, da ga ne marajo, ker »prinaša smrt«.

Damijan Denac, Gorkičeva 14, SI–1000 Ljubljana, Slovenija
Katarina Denac, Gorkičeva 14, SI–1000 Ljubljana, Slovenija

ŽALOBNA SINICA *Parus lugubris*

Sombre Tit – 1 observed near Vriještica in the Neretva delta (UTM YH16, S Dalmatia) on 27 Apr 2001; a pair feeding the young observed under a rockwall above Kula Norinska on 1 May 2001

Dne 27.4.2001, po končanem jutranjem popisovanju bobnaric *Botaurus stellaris* blizu naselja Vriještica, sva se s Primožem Kmeclom odpravila proti zapuščenim hišam na robu močvirja. Z garigo poraščeni hribi se tukaj spuščajo do roba delte. Med potjo sva opazila sinico, ki je ravno priletela na vrh grma. Po izrazitem črnem slinčku in trikotni belini na glavi sva ugotovila, da gre za žalobno sinico. Drugič smo to vrsto opazovali dne 1.5.2001, ko nas je večina udeležencev odprave v delto Neretve popisovala skalne brgleze *Sitta neumayer*, sredozemske kupčarje *Oenanthe hispanica melanoleuca* in puščavce *Monticola solitarius* v stenah nad

vasjo Kula Norinska. Poleg teh ptic je gnezdil v tej steni še po par velikih uharic *Bubo bubo*, sokolov selcev *Falco peregrinus* in postovk *F. tinnunculus*. Ko smo že zaključili s popisovanjem, je na pobočju pod stenami Luka Korošec opazil žalobno sinico. Kmalu zatem smo opazili še en osebek. Po daljšem opazovanju smo ugotovili, da gre za par, ki krmi mladiče, saj sta imela hrano v kljunu in se tiho, a razburjeno oglašala. Ena izmed ptic je tudi zapela tipično kitico žalobne sinice. Ni pa se nam posrečilo ugotoviti, ali so mladiči še v gnezdu ali pa že speljani.

Matjaž Kerček, Kungota pri Ptujju 44, SI–2325 Kidričevo, Slovenija, e-mail: matjazkercek@yahoo.com

COMMON REDPOLL *Carduelis flammea*

Brezovček – jata 8 ptic opazovana 19.1.2006 na ribnikih Podunavlje, naravni park Kopački rit (UTM CR35, N Croatia)

On 19 Jan 2006, I was carrying out the regular monitoring of bird fauna in Kopački rit Nature Park. At the largest fishpond, a flock of eight birds suddenly landed in front of my car on the weed vegetation along the fishpond dike. The birds did not pay attention to my presence while searching for food. From a distance of 6–10 m, using binoculars and a bird guide, it was not difficult to determine the species – the Redpoll. The birds had bright red foreheads and one of them, a male, had a pink breast. Redpolls are considered rare guests in the area [MIKUSKA, J., MIKUSKA, T. & ROMULIĆ, M. (2002): Vodič kroz biološku raznolikost Kopačkog rita. Knjiga 1 – Ptice. – Matica Hrvatska, Osijek]. For the Baranya region, there are only two records: Mojsisovics referred to Redpolls for Bilje village, as well as for bird collection in the Bilje Museum, but without giving any details on the date and place [MOJSISOVICS, A. (1889): Zoogeographische Notizen über Süd–Ungarn aus den Jahren 1886–1888. Ein III. Nachtrag zur «Fauna von Bélye und Dárda». – Mitteilungen Des Naturwissenschaftlichen Vereines für Steiermark 24: 233–269]. However, Rössler did not find this species in that collection during 1905. The second author referring to Redpolls at Bilje was Schenk [SCHENK, J. (1918): Aves, pp. 1–112. In: Fauna Regni Hungariae, Regia Societas Scientiarum Naturalium Hungarica, Budapest], but again without any further details on place and date, and probably referring to the previous observation. On the other hand, there are at least six observations of Redpolls on the left Danube bank near the town of Apatin in the last century, confirming the fact that they are rare winter guests [LAKATOŠ, J. (1989): Sjeverna jurčica, *Acanthis flammea*, u Apatinu tokom zime 1986/87. godine. – Ciconia 1: 54; LAKATOŠ, J. (1979): Ptice Apatina. – NNIU “Glas komune”, pp. 1–63, Apatin]. These data give additional weight to my

observation as the first certain record of Redpolls in Baranya and Kopački rit Nature Park.

Tibor Mikuska, Kopački rit Nature Park Management Office, Ul. Petefi šandora 33, HR–31327 Bilje, Croatia, e-mail: tmikuska@kopacki-rit.com

BOLGARIJA / BULGARIA

OSPREY *Pandion haliaetus*

Ribji orel – verjetno gnezdenje para v bližini zadrževalnika Ogosta (UTM FP70, SV Bolgarija) med letoma 1997 in 2004

During the recent years, there have been some separate records showing that Osprey is a very rare breeding bird in Bulgaria. According to Kostadinova [KOSTADINOVA, I. (1997): Important bird areas in Bulgaria. BSPB Conservation Series, Book 1. – BSPB, Sofia (in Bulgarian)], between 3 and 5 pairs breed in the country, but Nankinov *et al.* [NANKINOV, D. *et al.* (2004): Breeding totals of the ornithofauna in Bulgaria. – Green Balkans, Plovdiv] state that 6 – 10 pairs breed there. No published records are available on observations of Osprey during the breeding period in the vicinity of Ogosta Dam lake (UTM FP70, NE Bulgaria). By the end of 2004, during our studies of the wintering waterfowl on the lake, we gathered some data on the presence of Osprey in the area. According to a local fisherman, a pair had been observed during the breeding season annually between 1997 and 2004. The same person told us that a nest had been built in an old oak tree close to the southern shore of the lake. During this period, the pair was observed rearing the young several times during different breeding seasons. In the spring and summer of 2005, we made a special search for the species in the area of Ogosta Dam lake. On 16 Apr 2005 and 21 Apr 2005, we observed a single Osprey fishing on the lake. On 14 May 2005, we noticed both male and female birds catching fish together in a shallow bay of the reservoir, where the fish concentrated for reproduction. During May 2005, we conducted a survey in the area in which an Osprey nest was supposed to be situated. A mass tree cutting was registered at the place described as the exact locality of the pair. Obviously, the old tree with the nest had been cut down. The Ospreys probably built a new nest in the neighbouring forested area. But even if this is true, the species did not breed successfully this year, considering that we did not observe even a single bird of the species during our visits in the area in June and July. We have reason to believe that one of the individuals of that pair was shot by poachers, but unfortunately have no secure proof of such a deed.

Georgi P. Stoyanov, Centre for Conservation and Support of the Wild Fauna Durrell, Sofia 1618, Golyam Bratan Str No 23, Bulgaria, e-mail: georgips@abv.bg

Petar Shurulinkov, Institute of Zoology, Bulgarian Academy of Science, 1000 Sofia, Tsar Osvoboditel 1, Bulgaria, e-mail: shurulinkov@mail.bg
Todor Todorov, Natural Protection Society, 3900 Belogradchik, Bulgaria, e-mail: toshe_65@abv.bg

SAKER FALCON *Falco cherrug*

Sokol plenilec – dne 7.1.2006 opažen 1 osebek v bližini vasi Dolno Ozirovo (UTM FN99, SZ Bolgarija)

On 7 Jan 2006, a Saker Falcon was observed in the region of the village Dolno Ozirovo (UTM FN99, NW Bulgaria). The bird was registered at around 14.00 h at an altitude of 400 m a.s.l. in the Vrachanska Mountain, within the boundaries of “Vrachanski Balkan” Nature Park. The weather was cloudy, the temperature approx. 4° C (during the night falling down to –10° C); there was snow cover of about 10 – 15 cm. The bird was actively flying and swooping very low above the crowns of trees around the ridges of hills covered with mixed forests – it perched for a while in a high tree, and eventually flew away to the nearby open terrain. It was clear that the falcon was hunting there, and at the time of its registration 10 Wood Pigeons *Columba palumbus* and a Stock Dove *Columba oenas* were seen in the area. Just before the Saker Falcon was seen, a flock of 30 Fieldfares *Turdus pilaris* was also noticed, plunging at a high speed into the lower part of the area and entering dense crowns of trees and bushes. Up to the mid-1990s, the Saker Falcon could be seen in different parts of Vrachanska Planina and other neighbouring territories during the breeding season [STOYANOV, G., KOUZMANOV, G. (1998): Nuevos datos sobre poblacion del Halcon Sacre *Falco cherrug* en Bulgaria, pp. 357–362 In: CHANCELLOR, R.D., MEYBURG, B.–U. & FERRERO, J.J. (eds.): Holarctic birds of prey. – ADENEX & WWGBP, Mérida & Berlin]. Affirmative data proving that the species still breeds in the area, however, is missing.

Georgi P. Stoyanov, Centre for Conservation and Support of the Wild Fauna Durrell, Sofia 1618, Golyam Bratan Str No 23, fl. 2, ap. 2., e-mail: georgips@abv.bg

WALLCREEPER *Tichodroma muraria*

Skalni plezalček – 1 osebek opažen dne 5.10.2003 v zimskem perju v soteski Trigrad (UTM KG80, JZ Bolgarija)

The Trigrad Gorge in Western Rhodope Mts. is one of the traditional breeding sites of the Wallcreeper in Bulgaria. It is one of the southernmost breeding sites of the species in the country. On 5 Oct 2003, the Wallcreeper's autumn song was heard in the Trigrad Gorge in close proximity of the upper entrance to “The Devil's Throat” cave (UTM KG80, SW Bulgaria). The bird (already in winter plumage)

was singing very actively while flying around the rock. Its characteristic song was heard eight times at short intervals. It suddenly stopped singing and flew away as soon as several motor vehicles and a noisy group of people appeared on the nearby road. The Wallcreeper was recorded at about 8.30 h some 30 m above the ground on some 300 m high limestone rockwall. The weather was clear and sunny, air temperature +10 °C. The altitude of this region is about 1350 m a.s.l.

Georgi P. Stoyanov, Centre for Conservation and Support of the Wild Fauna Durrell, Sofia 1618, Golyam Bratan Str No 23, Bulgaria, e-mail: georgips@abv.bg

was spotted in the mid-western part of Bulgaria, above the western residential area of Sofia – the neighbourhood of Pavlovo. (UTM FN82, FN92). The birds were flying from east to west some 20 m above the buildings. The weather during that day in both of the mentioned regions was cloudy and rainy, with air temperatures of about +12°C.

Georgi P. Stoyanov, Centre for Conservation and Support of the Wild Fauna Durrell, Sofia 1618, Golyam Bratan Str No 23, Bulgaria, e-mail: georgips@abv.bg

GREAT GREY SHRIKE *Lanius excubitor*

Veliki srakoper – dne 19.6.2004 opažen 1 osebk pri vasi Krivina (UTM LJ83, okrožje Ruse); možna gnezditev

On 19 Jun 2004, an adult Great Grey Shrike was noticed in close proximity to the bank of the Danube where joined by the Yantra River. The place is situated near Krivina village, Ruse district (UTM LJ83). The bird was carrying a beetle in its bill, but eventually lost its prey. It perched on the ground for a short while, trying to find the beetle, then rose and landed on one of the poplars. The entire watching time was about 3 minutes. For Bulgaria, Great Grey Shrike has been noted as a rare breeding species by Nankinov & Nikolov [NANKINOV, D., NIKOLOV, B. (2003): On the subspecies, breeding, migration and wintering of the Great Grey Shrike (*Lanius excubitor*) in Bulgaria. – *Biota* 4 (1/2): 73–82]. The authors summarize printed and unpublished data about the species in the country, pointing out that part of the registered observations during the breeding season probably refer to juvenile birds of the Lesser Grey Shrike *Lanius minor*.

Georgi P. Stoyanov, Centre for Conservation and Support of the Wild Fauna Durrell, Sofia 1618, Golyam Bratan Str No 23, e-mail: georgips@abv.bg
Radoslav H. Stanchev, Executive Environment Agency, Monitoring of Lands, Biodiversity and Protected Areas Department, 1618 Sofia, 136 "Tzar Boris III" Blvd., e-mail: pafmon@nfp-bg.eionet.eu.int

ROSY STARLING *Sturnus roseus*

Rožnati škorec – jata 20 osebkov opažena 20.5.2005 pri vasi Dolno Ozirovo, SZ Bolgarija; istega dne opažena jata pribl. 15 osebkov nad Sofijo

On 20 May 2005 at 8.13 h, a flock of about 20 Rose-coloured Starlings was observed about 1 km southwest from Dolno Ozirovo village in the northwestern part of Bulgaria (UTM FN99). The birds were flying in NW–SE direction above open terrain and forests along the boundary of "Vrachanski Balkan" Nature Reserve. At 13.00 h on the same day, the second flock of Rosy Starlings (about 15 birds)

NOVE KNJIGE

New books

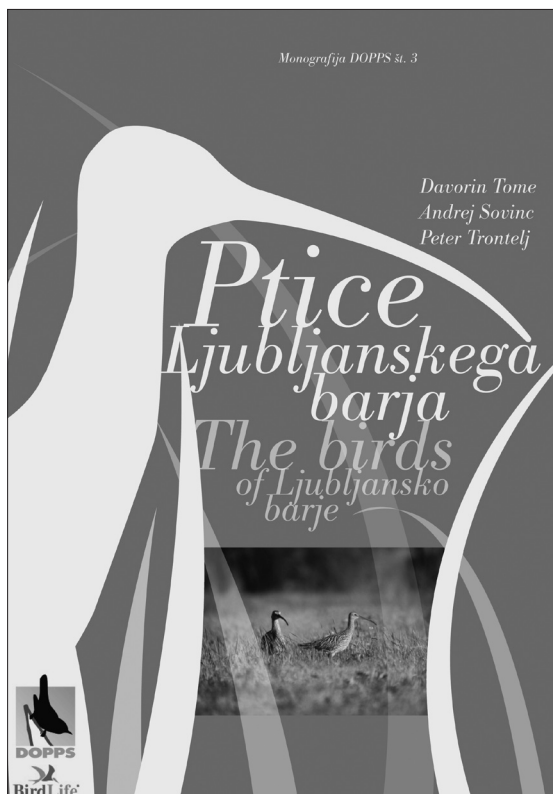
TOME, D., SOVINC, A., TRONTELJ, P. (2005): Ptice Ljubljanskega barja. Monografija DOPPS Št. 3. – DOPPS, Ljubljana. 417 str. ISBN 961-90786-3-2, cena: 1000 SIT / 4,17 EUR

Da je ptičji svet Ljubljanskega barja zares pester in številčen je bilo že velikokrat omenjeno, pa vendarle nam šele pričujoča knjiga predstavlja ptice Ljubljanskega barja v vsej njihovi veličini. Nemara se je marsikdo šele ob njej zavedel, da se je za opazovanje natanko dveh tretjin vrst, ki jih je moč videti v Sloveniji preko leta, potrebno odpraviti le na Barje. Žalostno je le dejstvo, da se ob številčnosti in pojavljanju vrst na Barju vse pogosteje uporablja preteklik in da trendi nakazujejo intenziviranje tega procesa.

Ptice Ljubljanskega barja so v knjigi predstavljene celostno. Čeprav večino knjige predstavljajo favnistični podatki zbrani po vrstah, se knjige ne bodo razveselili samo favnistiki in naravovarstveniki, katerim bo knjiga eden od temeljev usmerjanja in argumentiranja njihovih varstvenih prizadevanj. Razveselili se je bodo enostavno vsi, ki so jim blizu ptice ali pa Barje. Knjiga premore ogromno podatkov, med katerimi bo skoraj vsak našel kaj zase. Kdor si želi na Barju ptice zgolj opazovati, bo kaj hitro razbral, katera so najprimernejša območja, in kdaj bo uspešnost opazovanja kar največja. Če se splošne podatke dopolni še s ciljnimi za izbrane vrste bo uspeh zagotovljen. Seveda pa bo pri težje opaznih vrstah vseeno potrebno poseči po literaturi, ki opisuje ekologijo in etologijo vrst, saj razen najosnovnejših podatkov, knjiga temu ni namenjena. Izredno uporabna pa bo pri odločevalcih urejanja prostora, natančen pregled nam pove tudi veliko o glavnih virih ogrožanj Barja ter ptic na njem.

Knjiga nas najprej uvede z zgodovinskim pregledom raziskav na Barju. Poglavlje je napisano jedrnatost in nam odlično vzbudi apetite po branju in nakaže izjemno pomembnost slovnstva. Konec koncev je ravno slovnstvo eden redkih oprijemal pri ocenjevanju dogajanj in k tem bo pričujoča knjiga dala svoj odločilen pečat.

Podobno jedrnatost opazimo pri opisu metod. Bralec si lahko zelo hitro ustvari sliko o naravi in kvaliteti zbranih podatkov, kar je ključno za razumevanje vsebine. V bistvu prav nikjer v knjigi ne zasledimo »balasta« in bi delo lahko ocenili kot knjigo dejstev.

Tako tudi med opisom metod ni zaslediti poveličevanja zares obsežnega terenskega dela vseh sodelavcev, ki so podatke zbirali, tako da predstava o tem nastane spontano ob branju. In vložek večine izmed njih je bil zares veličasten!

Vsebinski del knjige se začne s poglavjem o pomembnih območjih za ptice, v katerem so strnjeni podatki o kvadratih, v katerih gnezdi največ ogroženih oz. nacionalno pomembnih vrst in se seveda logično zaključuje v poglavje o posameznih pticah Ljubljanskega barja.

Če so mogoče nastala vprašanja, kaj pomenijo oznake in šrafure v tabelah, ko smo vzeli knjigo prvič v roke in jo naključno odprli na sredini, nam to že na začetku nejasnosti kratko in nazorno razloži poglavje »Kako brati knjigo?«. Poglavlje nas nazorno uvede v zajeten sklop, kjer je opisana vsaka vrsta posebej, kar je bistven in najboljše del knjige.

Domiselno in nadvse pregledno so prikazani ključni podatki po posameznih vrstah. Tako za vsako vrsto zelo hitro razberemo podatke o času pojavljanja, njenem statusu glede gnezdenja, preleta in zimovanja. Sledi zelo uporabni statistični sklop, kjer so nanizani podatki o opazovanjih, gnezditveni številčnosti in ključnih datumih, relevantnih seveda za gnezditke.

Besedila ob posameznih vrstah so skromna, a ne preskromna. Z jedrnato informacijo sporočijo bralcu status vrste, veliko bogatejši pa so ponekod opisi z informacijami o habitatu in ekologiji vrste ter krajih in času pojavljanja na Barju. Besedila so najbogatejša pri najpomembnejših vrstah Ljubljanskega Barja, in bralca logično usmerjajo k ogroženim ali tipičnim vrstam tega območja. Napisana so strokovno in so izjemno poučna za še tako zahtevnega ornitologa.

Knjiga Ptice Ljubljanskega barja nadaljuje tradicijo DOPPS-ovih monografij, ki jih odlikuje množica uporabnih podatkov, ki jih je v takem obsegu moč zbrati samo zahvaljujoč velikemu prostovoljnemu angažiranju članov društva. Pomemben doprinos h kvaliteti dela pa so knjigi dodali tudi podatki, ki so jih zbrali obročkovalci, sodelavci Prirodoslovnega muzeja Slovenije.

Pa še vzpodbuda. Če ste samo posumili, da utegne knjiga zanimati tudi vas, le korajžno. Tokrat bo za malo denarja veliko muzike, saj knjiga stane le simboličnega tisočaka.

Tomaž Mihelič

VSEBINA LETNIKA 26 (2005), ŠT. 124–127: STR. 207–209

Contents of Volume 26 (2005), No. 124–127, pp. 207–209

Članki / Articles

Božič, L.: Gnezditvena razširjenost in velikost populacije kosca *Crex crex* v Sloveniji leta 2004 [Breeding distribution and population size of Corncrake *Crex crex* in Slovenia in 2004], 171–179.

Božič, L.: Populacija kosca *Crex crex* na Ljubljanskem barju upada zaradi zgodnje košnje in uničevanja ekstenzivnih travnikov [The population of Corncrake *Crex crex* at Ljubljansko barje (Central Slovenia) is declining due to early mowing and destruction of the extensively farmed meadows], 3–21.

Božič, L.: Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2004 in 2005 v Sloveniji [Results of the International Waterbird Census (IWC) in January 2004 and 2005 in Slovenia], 123–137.

DENAC, D. & VREZEC, A.: Tengmalm's Owl *Aegolius funereus* found in bare karst area of Pag island (N Dalmatia, Croatia) [Koconogi čuk *Aegolius funereus* najden v goli kraški krajini otoka Paga (S Dalmacija, Hrvaška)], 187–190.

KAMBOUROVA, N.T.: The recent status of breeding bird communities of the Srebarna Reserve (NE Bulgaria) [Aktualni status združb ptic gnezdičk v rezervatu Srebarna (SV Bolgarija)], 81–97.

KARAKAŞ, R.: A new breeding site of the Rook *Corvus frugilegus* in South-eastern Anatolia (Turkey) [Novo gnezdišče poljske vrane *Corvus frugilegus* v JV Anatoliji (Turčija)], 33–35.

KERČEK, M.: Drugo opazovanje plamenca *Phoenicopterus ruber roseus* v Sloveniji [Second record of the Greater Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus* in Slovenia], 191–193.

MIHELČ, T. & GENERO, E.: Occurrence of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005 [Pojavljanje beloglavih jastrebov *Gyps fulvus* v Sloveniji od leta 1980 do 2005], 73–79.

MIKUSKA, J., BOGDANOVIĆ, T., MIKUSKA, T., MIKUSKA, A. & ŠALIĆ, V.: Size and distribution of breeding

colonies of Grey Heron *Ardea cinerea* in lowland Croatia [Velikost in razporeditev kolonij sive čaplje *Ardea cinerea* v nižinskih delih Hrvaške], 37–40.

NIKOLOV, S.C. & SPASOV, S.D.: Frequency, density and numbers of some breeding birds in the south part of Kresna Gorge (SW Bulgaria) [Frekvenca, gostota in številčnost nekaterih gnezdičk južnega dela soteske Kresna (JZ Bolgarija)], 23–31.

POLAJNAR, J. & BORDJAN, D.: Sezonska dinamika števila sivih čapelj *Ardea cinerea* ob reki Savinji med Celjem in Zidanim Mostom (SV Slovenija) [Seasonal dynamics of the Grey Heron *Ardea cinerea* numbers along the Savinja river between Celje and Zidani Most (NE Slovenia)], 181–186.

RAKOVIĆ, M.: Sombre Tit *Parus lugubris* in Serbia and Montenegro – a review of historical and recent data with suggestions regarding its distribution and habitat [Žalobna sinica *Parus lugubris* v Srbiji in Črni gori – pregled zgodovinskih in novejših podatkov z možnimi zaključki glede njene razširjenosti in habitata], 139–145.

SAVELJIĆ, D. & RUBINIĆ, B.: The presence of the Dalmatian Pelican *Pelecanus crispus* on Ulcinj salt-pans (Montenegro) [Pojavljanje kodrastega pelikana *Pelecanus crispus* v Ulcinjskih solinah (Črna gora)], 41–44.

ŠTUMBERGER, B.: Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2003 v Sloveniji [Results of the Mid-Winter Waterfowl Counts in January 2003 in Slovenia], 99–103.

TUCAKOV, M., PROBST, R., PUZOVIĆ, S. & VUČANOVIĆ, M.: Probable new breeding sites of Booted Eagle *Hieraetus pennatus* in Vojvodina (N Serbia) [Nova verjetna gnezdišča malega orla *Hieraetus pennatus* v Vojvodini (S Srbija)], 147–149.

VOGRIN, M.: Fenologija vodnih ptic na Žovneškem jezeru (spodnja Savinjska dolina, osrednja Slovenija) [The phenology of waterbirds on Lake Žovnek (Lower Savinja valley, central Slovenia)], 151–155.

Uvodniki / Editorials

JANČAR, T.: Interventno varstvo ptic [Bird conservation by means of interventionist management], 121–122.

KMECL, P.: Nagovor novega urednika [New editor's address], 1–2.

KMECL, P.: Urednikova notica [Editor's note], 169.

VREZEC, A.: Ornitološke taksonomske novosti [Ornithological taxonomic novelties], 69–71.

Razprave / Forum

TOME, D.: Komentar na članek MIHELIČ, T. & GENERO, F. (2005): Occurrence of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005. – *Acrocephalus* 26(125): 73–79. [Comments on the article by MIHELIČ, T. & GENERO, F. (2005): Occurrence of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005. – *Acrocephalus* 26(125): 73–79.], 195.

Povzetki diplomskih, magistrskih in doktorskih del / Thesis summaries

KOČE, U. (2005): Gnezditvena ekologija malega deževnika (*Charadrius dubius*) v Ljubljanski kotlini [Nesting ecology of Little Ringed Plover (*Charadrius dubius*) in Ljubljana Basin]. – Graduation Thesis, University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Biology, Ljubljana, 156.

PETKOV, N. (2004): Comparative ecological studies on the Ferruginous Duck (*Aythya nyroca* Guldenstaedt, 1879) and Pochard (*Aythya ferina* Linnaeus, 1758) during breeding season in Bulgaria – PhD thesis, Central Laboratory of General Ecology (CLGE), Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, 45–46.

VUKELIČ, E. (2005): Vpliv načinov gospodarjenja s travišči na ptice gnezdilke Ljubljanskega barja [Effects of meadow management practices on the breeding birds of Ljubljansko barje]. – Graduation Thesis, University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Biology, Ljubljana, 105–106.

Iz ornitološke beležnice / From the ornithological notebook

No. 124, 47–62:

SLOVENIJA / SLOVENIA: *Phalacrocorax pygmeus*, *Plegadis falcinellus*, *Mergus merganser*, *Circaetus gallicus*, *Milvus milvus*, *Pernis apivorus*, *Accipiter gentilis*, *Sterna hirundo*, *Asio otus*, *Strix uralensis*, *Dendrocopos leucotos*, *Picoides tridactylus*, *Prunella collaris*, *Phoenicurus phoenicurus*, *Saxicola rubetra*, *Parus cristatus*, *Fringilla coelebs*

HRVAŠKA / CROATIA: *Ciconia nigra*, *Falco vespertinus*, *Larus genei*, *Gelochelidon nilotica*, *Asio otus*, *Merops apiaster*, *Delichon urbica*, *Lanius minor*

SRBIJA (SRBIJA IN ČRNA GORA) / SERBIA (SERBIA & MONTENEGRO): *Circaetus gallicus*, *Milvus milvus*, *Anas acuta*, *Aythya nyroca*, *Charadrius dubius*, *Troglodytes troglodytes*, *Luscinia svecica*, *Ficedula parva*, *Emberiza cia*

BOLGARIJA / BULGARIA: *Hieraaetus pennatus*, *Falco eleonorae*, *Xenus cinereus*, *Phalaropus lobatus*, *Dendrocopos syriacus*, *Hirundo rustica*, *Bombycilla garrulus*, *Lanius senator*

No. 125, 107–116:

SLOVENIJA / SLOVENIA: *Ciconia nigra*, *Pandion haliaetus*, *Circaetus gallicus*, *Milvus migrans*, *Tetrao urogallus*, *Crex crex*, *Fulica atra*, *Scolopax rusticola*, *Athene noctua*, *Dendrocopos medius* & *Ficedula albicollis*, *Riparia riparia*, *Montifringilla nivalis*, *Pyrrhula pyrrhula*

BOSNA IN HERCEGOVINA / BOSNIA AND HERZEGOVINA: *Phalacrocorax carbo*, *Cygnus atratus*, *Aythya nyroca*, *Buteo rufinus*, *Cinclus cinclus*, *Pyrrhocorax graculus*

SRBIJA (SRBIJA IN ČRNA GORA) / SERBIA (SERBIA & MONTENEGRO): *Botaurus stellaris*, *Ciconia nigra*, *Plegadis falcinellus*, *Pandion haliaetus*, *Falco peregrinus*, *Porzana porzana*, *Himantopus himantopus*, *Larus melanocephalus*, *Merops apiaster*, *Carduelis flammea*

No. 126, 157–163:

SLOVENIJA / SLOVENIA: *Ciconia nigra*, *Dendrocopos medius*, *Corvus corone cornix*

HRVAŠKA / CROATIA: *Podiceps nigricollis*, *Ciconia nigra*, *Merops apiaster*, *Hirundo daurica*, *Saxicola rubetra*, *Regulus regulus* & *Serinus serinus*, *Loxia curvirostra*

ČRNA GORA (SRBIJA IN ČRNA GORA) / MONTENEGRO (SERBIA & MONTENEGRO): *Pelecanus crispus*, *Parus lugubris*, *Emberiza cia*

BOLGARIJA / BULGARIA: *Calidris canutus*, *Stercorarius parasiticus*, *Larus ichthyaeus*, *Saxicola torquata*, *Emberiza melanocephala*

TURČIJA / TURKEY: *Elanus caeruleus*, *Falco biarmicus*,
Coracias garrulus

No. 127, 197–203:

SLOVENIJA / SLOVENIA: *Egretta alba*, *Ciconia nigra*,
Anas querquedula, *Buteo lagopus*, *Falco cherrug*, *Scolopax*
rusticola & *Tyto alba guttata*, *Larus melanocephalus*,
Asio otus, *Otus scops*, *Calandrella brachydactyla*

HRVAŠKA / CROATIA: *Gyps fulvus*, *Accipiter brevipes*,
Accipiter brevipes, *Numenius arquata*, *Strix aluco* &
Otus scops, *Parus lugubris*, *Carduelis flammea*

BOLGARIJA / BULGARIA: *Pandion haliaetus*, *Falco*
cherrug, *Tichodroma muraria*, *Lanius excubitor*, *Sturnus*
roseus

Nove knjige / New books

Ciconia – ornithological journal published by Bird
Protection and Study Society of Vojvodina, 65
(TUČAKOV, M.).

GREGORI, J. & ŠERE, D. (2005): Ptiči Šaleških jezer
in okolice. – Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana,
165–166 (VREZEC, A.).

PUZOVIĆ, S. (2000): Atlas ptica grabljivica Srbije
– mape rasprostranjenja i procene populacija 1977 –
1996. Atlas of birds of prey of Serbia – their breeding
distribution and abundance. Institute for Protection
of Nature of Serbia, Belgrade, 63–64 (TUČAKOV, M.).

PUZOVIĆ, S. (2000): Šumska šljuka *Scolopax rusticola* L.
– populacije i lovni pritisak. – Zadužbina Andrejević,
Belgrade, 117 (TUČAKOV, M.).

TOME, D., SOVINČ, A., TRONTELJ, P. (2005): Ptice
Ljubljanskega barja. Monografija DOPPS Št. 3. –
DOPPS, Ljubljana, 205–206 (MIHELIČ, T.).

The list of manuscript reviewers

Spisek recenzentov, ki so pregledovali prispevke v reviji *Acrocephalus* za letnik 26, 2005. Njihov delež pri nastajanju revije je bil velik in ključen pri objavljanju kvalitetnih prispevkov. Urednik in člani uredništva se zato vsem iskreno zahvaljujemo za opravljene recenzije v minulem letu. Imena recenzentov so urejena po abecednem vrstnem redu brez akademskih naslovov, a z oznakami držav (z * so označeni tisti recenzenti, ki so v letu 2005 recenzirali dva ali več prispevkov):

The list of manuscript reviewers for the journal *Acrocephalus* in Volume 26, 2005. Their contribution was great and essential in preparing high quality papers published in Volume 26. The Editor and the Editorial Board would like to thank them for their work in the past year. Names of reviewers are presented in alphabetical order without academic titles but with abbreviations of their countries (with the names of those who reviewed two or more papers marked *):

DEJAN BORDJAN (SI)
LUKA BOŽIČ* (SI)
DAMIJAN DENAC (SI)
JOSÉ A. DONÁZAR (E)
ANITA GAMAUF (AT)
JANEZ GREGORI (SI)
BOJIDAR IVANOV (BG)
FRANC JANŽEKOVIČ* (SI)
MAX KASPAREK (DE)
PRIMOŽ KMECL* (SI)
JELENA KRALJ (HR)
GORDAN LUKAČ* (HR)
TOMAŽ MIHELICH* (SI)
TIBOR MIKUSKA (HR)
MIRKO PERUŠEK (SI)
NIKOLAI PETKOV (BG)
BORUT RUBINIČ* (SI)
BORUT ŠTUMBERGER (SI)
DAVORIN TOME* (SI)
PETER TRONTELJ* (SI)
MARKO TUCAKOV (SCG)
AL VREZEC (SI)

POPRAVEK

Corrigendum

V številki 125 letnika 26 je prišlo do neljube napake (izpuščen je drugi avtor) pri navajanju vsebine na zadnji strani ovitka, kjer je pravilna navedba:

OCCURRENCE OF GRIFFON VULTURE *Gyps fulvus* IN SLOVENIA IN THE PERIOD FROM 1980 TO 2005 (T. MIHELIČ & F. GENERO)

Pojavljanje beloglavih jastrebov *Gyps fulvus* v Sloveniji od leta 1980 do 2005 (T. MIHELIČ & F. GENERO)

In the issue 125, volume 26 there was an unfortunate mistake (second author is not quoted) on the back page of the cover, section Contents. It should be written:

OCCURRENCE OF GRIFFON VULTURE *Gyps fulvus* IN SLOVENIA IN THE PERIOD FROM 1980 TO 2005 (T. MIHELIČ & F. GENERO)

Pojavljanje beloglavih jastrebov *Gyps fulvus* v Sloveniji od leta 1980 do 2005 (T. MIHELIČ & F. GENERO)

Luciano

Tatjana

VSE TE ČAKA.

Naročniško prodajna akcija Penzion plus

Vsi upokojeni ali starejši od 60 let lahko izberete prijazen **Samsung X200** z izpisom velikih številk na zaslonu ali **Sony Ericsson K300i** z možnostjo snemanja videoposnetkov.

Na naročniško razmerje Penzion plus lahko **vežete do štiri družinske bonuse** in si tako zagotovite do **400 SIT popusta pri mesečni naročnini**.

To razmerje lahko sklenejo tudi polnoletni prejemniki invalidskega nadomestila (na odločbi SPIZ oziroma zadnjem odrezku SPIZ je šifra 01 ali 09).

* Ceni vključujeta DDV. Akcija traja do odprodaje zalog. Pogoji: sklenitev/podaljšanje naročniškega razmerja Penzion plus za **12 mesecev**. Velja za vse, ki nimate veljavnih aneksov, podpisanih pred 5. 2. 2005, oziroma nimate veljavnega aneksa GSM št. 8/2005.

Samsung X200
4.900 SIT*

Sony Ericsson K300i
9.900 SIT*

+ dežnik za dva

ZIVLJENJE NISO LE BESEDE
WWW.MOBITEL.SI